

Απόφαση ΕΠΑ: 24/2020

Αρ.Φακ.: 11.17.017.03

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014

Καταγγελία της εταιρείας E.C. KYRILLOU EYECARE LIMITED εναντίον των εταιρειών REDEX LTD και D.S. DEMETRIΟΥ ENTERPRISES LTD.

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Παναγιώτης Ουστάς	Μέλος
κ. Ανδρέας Καρύδης	Μέλος
κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας	Μέλος
κ. Πολυνείκης- Παναγιώτης Χαραλαμπίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 16 Ιουνίου 2020

ΑΠΟΦΑΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της υπό εξέταση υπόθεσης αποτελεί η καταγγελία που υποβλήθηκε στις 20/1/2017 στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής η «Επιτροπή»), από την εταιρεία E.C. KYRILLOU EYECARE LTD (εφεξής η «Καταγγέλλουσα / E.C Kyriλλου»), εναντίον των εταιρειών REDEX LTD και D.S. DEMETRIΟΥ ENTERPRISES LIMITED (εφεξής «οι καταγγελλόμενες»), για πιθανολογούμενη παράβαση των άρθρων 3 και 6 των περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμων του 2008 και 2014 (εφεξής ο «Νόμος»).

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 25/1/2017, αφού εξέτασε την καταγγελία με ημερομηνία 20/12/2016 η οποία παραλήφθηκε στις 20/1/2017, ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35 του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε να δώσει οδηγίες στην Υπηρεσία για διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία, και υποβολή σχετικού σημειώματος.

Στις 19/9/2019, η Υπηρεσία υπέβαλε σημείωμα στην Επιτροπή με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής της έρευνας.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16/10/2019 αξιολόγησε και συνεκτίμησε τα στοιχεία που περιέχονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και ομόφωνα κατέληξε σε προκαταρκτικά συμπεράσματα, τα οποία κοινοποιήθηκαν προς την καταγγέλλουσα εταιρεία με επιστολή στις 27/02/2020.

Στις 20/5/2020 παραλήφθηκαν οι γραπτές θέσεις της καταγγέλλουσας εταιρείας, αναφορικά με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής, κατόπιν παρατάσεων που ζήτησε και της δόθηκαν κατά τις συνεδρίες της Επιτροπής στις 9/4/2020 και στις 8/5/2020.

Η Επιτροπή, συνεκτιμώντας τα γεγονότα που συνθέτουν την υπό αναφορά καταγγελία, επικέντρωσε την προσοχή της στα ακόλουθα:

3. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

3.1 Καταγγέλλουσα (E.C. KYRILLOU EYECARE LTD)

Η εταιρεία E.C. Kyρίλλου είναι Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης εγγεγραμμένη από το 1999 και διατηρεί κατάστημα οπτικών ειδών στην Πάφο. Συγκεκριμένα, η εν λόγω εταιρεία δραστηριοποιείται στη λιανική πώληση γυαλιών ηλίου, φακών επαφής και σκελετών οράσεως. Παράλληλα, προσφέρει οφθαλμομετρήσεις, εφαρμογή φακών επαφής και εφαρμογή φακών επί των σκελετών οράσεως.

3.2 Καταγγελλόμενες (REDEX LTD και D.S. DEMETRIΟΥ ENTERPRISES LTD)

Οι επιχειρήσεις REDEX LTD (εφεξής η «Redex») και D.S. DEMETRIΟΥ ENTERPRISES LTD (εφεξής η «D.S. Demetriou»), εναντίον των οποίων στρέφεται η καταγγελία είναι ιδιωτικές εταιρείες που εμπορεύονται χονδρικά γυαλιά οράσεως και ηλίου, αντιπροσωπεύουν το ίδιο εργοστάσιο της Ιταλίας (ονόματι Safilo), ενώ ορισμένοι μέτοχοι της εταιρείας D.S Demetriou έχουν και μετοχική συμμετοχή στην εταιρεία Redex. Ειδικότερα:

Η REDEX LTD είναι ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης που ιδρύθηκε στις 12/3/1982 και δραστηριοποιείται αποκλειστικά στον τομέα εισαγωγής και χονδρικής πώλησης γυαλιών ηλίου και γυαλιών οράσεως (όχι κρύσταλλα / φακούς) στην κυπριακή αγορά. Η εταιρεία εμπορεύεται χονδρικά συγκεκριμένες επωνυμίες που εισάγονται από το εργοστάσιο SAFILO της Ιταλίας (DIOR, FENDI, POLAROID, MOSCHINO). Μέτοχοι της εν λόγω εταιρείας είναι οι Κ.Δ με ποσοστό 20%, Δ.Δ με ποσοστό 65%, Ι.Σ με ποσοστό 7,5% και Μ.Δ με ποσοστό 7,5%.

Η D.S. Demetriou είναι ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης που ιδρύθηκε στις 9/5/1989 και δραστηριοποιείται αποκλειστικά στον τομέα της εισαγωγής και χονδρικής πώλησης γυαλιών ηλίου και γυαλιών οράσεως (όχι κρύσταλλα / φακούς) στην Κυπριακή αγορά και στην Μάλτα. Η εταιρεία εμπορεύεται χονδρικά συγκεκριμένες επωνυμίες που εισάγονται από το εργοστάσιο

SAFILO της Ιταλίας (Carrera, Tommy Hilfiger, Marc Jacobs, Pierre Cardin, Jimmy Choo, Maxmara, Hugo Boss και Givenchy).

Μέτοχοι της εν λόγω εταιρείας είναι οι Κ.Δ με ποσοστό 20%, Δ.Δ με ποσοστό 65%, και Ι.Σ με ποσοστό 15%.

4. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Το αντικείμενο της υπό εξέταση καταγγελίας αφορά ισχυριζόμενη παράβαση των άρθρων 3 και 6 του Νόμου.

Συγκεκριμένα, η Ε.С Kyrillou ισχυρίζεται ότι έχει παραβιαστεί το άρθρο 3 του Νόμου, για τον λόγο ότι οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις αρνούνται να προμηθεύσουν αυτήν με εμπορεύματα, αποκλείοντάς την από τις πηγές προμήθειας, καθώς και ότι οι καταγγελλόμενες διέκοψαν την προμήθεια των προϊόντων αφού τούτο τους είχε ζητηθεί από ανταγωνιστές στην περιοχή, και γιατί η συμπεριφορά των καταγγελλομένων επιχειρήσεων την έθεσε σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών της, τους οποίους οι καταγγελλόμενες προμηθεύουν με τις επωνυμίες γυαλιών για τις οποίες έχουν την αποκλειστικότητα, προκαλώντας σοβαρές οικονομικές ζημιές στο κατάστημά της.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η συμβατική σχέση των εμπλεκομένων στην υπόθεση μερών, διήρκησε από το 2008-2010. Διευκρινίζεται ότι κατά το 2010 διακόπηκε η μεταξύ τους συνεργασία και έκτοτε, μέχρι και το 2017 – έτος υποβολής της καταγγελίας, οι Redex και D.S Demetriou αρνούνταν να προμηθεύσουν την ΕС Kyrillou με τα προϊόντα τα οποία εμπορεύονται χονδρικά.

Επιπρόσθετα, η Ε.С Kyrillou παρέθεσε ισχυρισμούς που κατά την άποψή της θεμελιώνουν και παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου καθώς υποστήριξε ότι οι καταγγελλόμενες εταιρείες εκμεταλλεύονται καταχρηστικά τη δεσπόζουσα θέση τους σε σχέση με τις επωνυμίες γυαλιών που εμπορεύονται, αφού η συμπεριφορά τους έχει ως αποτέλεσμα τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής, τον περιορισμό της διάθεσης των προϊόντων προς ζημιά των καταναλωτών καθώς επίσης θέτουν σε μειονεκτική θέση το κατάστημα της εταιρείας Ε.С Kyrillou.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο ισχυρισμός αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(α) έχει αποσυρθεί με επιστολή της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 23/4/2019.

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

5.1 Σχετική Αγορά Προϊόντων

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, για να εκτιμηθεί η θέση των καταγγελλομένων επιχειρήσεων στην αγορά πρέπει πρώτα να καθοριστεί η σχετική αγορά, επειδή οι δυνατότητες ανταγωνισμού μπορούν να εκτιμηθούν μόνο σε

συνάρτηση προς τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων, δυνάμει των οποίων τα προϊόντα αυτά είναι ιδιαζόντως ικανά να ικανοποιήσουν πάγιες ανάγκες και μπορούν να εναλλαχθούν μόνο σε περιορισμένο βαθμό με άλλα προϊόντα.¹

Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τον τρόπο οριοθέτησης της σχετικής αγοράς για σκοπούς του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού (97/C 372/03)²:

«η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».

Η εναλλαξιμότητα ή η υποκατάσταση δεν εκτιμάται μόνον από την άποψη των αντικειμενικών χαρακτηριστικών των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι συνθήκες ανταγωνισμού και η διάρθρωση της ζήτησης και προσφοράς στην αγορά.³

Με τον ορισμό της σχετικής αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων και καθορίζεται το πλαίσιο εντός του οποίου εφαρμόζεται η εθνική και η ενωσιακή πολιτική ανταγωνισμού. Επίσης, κύριος σκοπός του προσδιορισμού της σχετικής αγοράς είναι να διαπιστώσει η Επιτροπή τους ανταγωνιστικούς περιορισμούς τους οποίους αντιμετωπίζουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.

Συνεπώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι όπως προκύπτει από την ως άνω Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού και στη βάση Νομολογίας, η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή/και υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται, ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των αντικειμενικών τους χαρακτηριστικών, των τιμών, και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η υπό εξέταση υπόθεση αφορά τη χονδρική διάθεση γυαλιών οράσεως και γυαλιών ήλιου, προς τα καταστήματα πώλησης οπτικών ειδών.

Σύμφωνα με όσα διατείνεται η καταγγέλλουσα, οι Redex και D.S. Demetriou είναι αποκλειστικοί αντιπρόσωποι στην Κύπρο συγκεκριμένων επωνυμιών γυαλιών ηλίου και οράσεως που εμπορεύονται. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, με δεδομένο ότι αυτά αντιπροσωπεύουν το 1/3 των πωλήσεων της αγοράς, δεν είναι σε θέση, να ανταγωνιστεί άλλα καταστήματα οπτικών της περιοχής, τα οποία οι καταγγελλόμενες προμηθεύουν. Όπως αναφέρεται στην καταγγελία, δεν είναι δυνατή η αγορά των πιο πάνω αναφερόμενων επώνυμων γυαλιών από άλλη πηγή, καθότι οι καταγγελλόμενες είναι οι αποκλειστικοί αντιπρόσωποι στην Κύπρο και όταν η καταγγέλλουσα

¹ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 21/2/1973, Continental Can 6/72, σκέψη 32

² Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς, ΕΕ C 372 της 3.12.1997.

³ Υπόθεση 322/81, NV Nederlandshe Banden Industrie Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1983 σελ.3461,παρ.37.

αποτάθηκε στους προμηθευτές της Ελληνικής αγοράς (Safilo Hellas), της απάντησαν ότι απαγορεύεται να την προμηθεύσουν αφ' ης στιγμής υπάρχει αποκλειστικός αντιπρόσωπος στην Κύπρο.

Σε αντίθεση με τα όσα υποστήριξε η καταγγέλλουσα, οι καταγγελλόμενες υπέδειξαν ότι η καταγγέλλουσα E.C Kyriλλου εμπορεύεται γυαλιά ηλίου με τις επωνυμίες Fendi και Marc Jacobs, ήτοι επωνυμίες που εμπορεύονται και οι καταγγελλόμενες εταιρείες και τα οποία μάλιστα διαφημίζει στην ιστοσελίδα της στο Facebook.

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Υπηρεσία της κατά την προκαταρκτική της έρευνα, απηύθυνε ερώτηση στην καταγγέλλουσα για να διευκρινίσει το ζήτημα αυτό. Συγκεκριμένα, η καταγγέλλουσα στις απαντήσεις της ημερομηνίας 16/7/2018 ισχυρίστηκε ότι: *«και ως έχουμε αναφέρει έχουμε αναγκαστεί να αγοράζουμε αυτές τις μάρκες γυαλιών από προμηθευτές στο εξωτερικό. Επομένως, προμηθευόμαστε ίδιες μάρκες γυαλιών αλλά από προμηθευτές στο εξωτερικό με αποτέλεσμα να έχουμε ανεβασμένο κόστος και υψηλότερη τιμή από τους ανταγωνιστές μας που προμηθεύονται από τις καταγγελλόμενες εταιρείες»*.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ισχυρισμοί αυτοί είναι αντιφατικοί. Αφενός η E.C Kyriλλου ισχυρίζεται ότι οι Redex και D.S. Demetriou είναι αποκλειστικοί αντιπρόσωποι των επωνυμιών που εμπορεύονται και συνεπώς καθίσταται για αυτήν αδύνατη η προμήθεια των εν λόγω προϊόντων, και αφετέρου ισχυρίζεται ότι προμηθεύεται τις ίδιες με αυτούς επωνυμίες γυαλιών από προμηθευτές του εξωτερικού.

Οι Redex και D.S. Demetriou αντίθετα, ισχυρίζονται ότι αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένες επωνυμίες γυαλιών από το εργοστάσιο Safilo της Ιταλίας, με την ιδιότητα του εισαγωγέα / διανομέα και όχι ως αποκλειστικοί διανομείς. Θεωρούν ότι η E.C Kyriλλου έχει πάρα πολλές εναλλακτικές δυνατότητες προμήθειας επώνυμων γυαλιών ηλίου και οράσεως, τόσο από ντόπιους όσο και από εξωτερικούς προμηθευτές. Δυνατότητα προμήθειας υπάρχει για την καταγγέλλουσα και με όλα τα επώνυμα προϊόντα που χονδρικώς εμπορεύονται οι καταγγελλόμενες. Με τον ισχυρισμό αυτό στην ουσία αρνούνται οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις ότι είναι αποκλειστικοί προμηθευτές των επωνυμιών που εισάγουν στην Κυπριακή αγορά. Επίσης οι εν λόγω επιχειρήσεις σημείωσαν ότι δεν γίνεται διαχωρισμός σε επώνυμα και μη επώνυμα γυαλιά ηλίου και οράσεως, καθώς όλα τα γυαλιά ηλίου και οι σκελετοί οράσεως φέρουν κάποια επωνυμία η οποία είναι ιδιοκτησία κάποιας εταιρείας και είναι εγγεγραμμένη ως εμπορικό σήμα⁴. Οι συνήθεις διαχωρισμοί ως διατείνονται οι καταγγελλόμενες, περιορίζονται σε ότι αφορά τα γυαλιά ηλίου αποκλειστικά με το είδος και βαθμό προστασίας που παρέχουν οι φακοί από τον ήλιο και καθορίζονται από συγκεκριμένες βαθμίδες.

⁴ Απαντήσεις ημερομηνίας 17/9/2018 σημείο 5.

Επίσης, οι καταγγελλόμενες επισημαίνουν ότι τόσο στα γυαλιά ηλίου όσο και στα γυαλιά οράσεως, η επιλογή του καταναλωτή καθορίζεται κυρίως από το κόστος αγοράς και υπάρχει πληθώρα προϊόντων τόσο γυαλιών ηλίου όσο και σκελετών οράσεως που επιτρέπουν στον καταναλωτή να έχει αρκετές επιλογές σύμφωνα με το ποσό που διαθέτει.

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απόφαση συγκέντρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *ESSILOR/LUXOTTICA*⁵ όπου δόθηκε ο γενικότερος ορισμός των γυαλιών και αποφασίστηκε ότι: «*Eyewear consists of sunglasses and optical frames. Eyewear is typically made of metal or plastic and less frequently from other material, such as wood. To produce complete pairs of spectacles for vision correction, ophthalmic lenses are edged and mounted on optical frames. To produce sunglasses, light filtering ophthalmic lenses without vision correction (“shaded plano lenses”) are assembled in the sunglass frame. Given their simple technology, most shaded plano lenses for sunglasses are not sourced from manufacturers of corrective ophthalmic lenses but are produced by eyewear producers themselves or sourced from other third parties.*

Manufacturers of branded frames and sunglasses offer their products either under proprietary “house” brands or under brands licensed from third parties. Luxury brands, fashion designers, and sports and accessory brands typically do not produce and distribute branded eyewear themselves but rely on frame manufacturers to produce and distribute their branded frames and sunglasses via brand licensing agreements. Eyewear brand licensing is characterised by long-term partnerships with an average length of around seven years and usually on a global basis. [...]

The Commission takes the view that, in line with its previous findings and in line with the Parties’ submissions, the market for the wholesale of frames is separate from the market for the wholesale of sunglasses. There is no demand-side substitutability between the products since opticians will have to meet the demand of the final customer who either requires clear or tinted spectacles. Furthermore, brands play a larger role in sunglasses than in frames. While there may be a degree of supply-side substitutability, the suppliers’ respective positions in frames and sunglasses do tend to diverge with different suppliers having different strengths in either frames or sunglasses, also in line with their product or brand portfolio».

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η αγορά χονδρικής πώλησης γυαλιών οράσεως είναι χωριστή από την χονδρική αγορά πώλησης γυαλιών ηλίου, δεδομένου ότι από πλευράς ζήτησης δεν υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των εν λόγω προϊόντων για αυτό και οι οπτικοί οφείλουν να ικανοποιήσουν την ανάγκη των καταναλωτών είτε θα αφορά γυαλιά ηλίου είτε γυαλιά οράσεως. Από πλευράς προσφοράς, μολοντί ενδέχεται να υπάρχει κάποια δυνατότητα υποκατάστασης, οι προμηθευτές τείνουν να έχουν διαφορετικές δυνατότητες όσον αφορά είτε τους σκελετούς είτε

⁵ M.8394 *ESSILOR/LUXOTTICA* σημείο 6.2 παρ. 57 & 58

τα γυαλιά ηλίου, ανάλογα με το χαρτοφυλάκιο προϊόντων ή των επωνυμιών που εμπορεύονται. Παράλληλα, η διαφορετική διαδικασία παραγωγής των γυαλιών ηλίου και οράσεως, οι διαφορετικές στρατηγικές μάρκετινγκ και οι διαφορετικές καταναλωτικές προτιμήσεις συνηγορούν υπέρ της άποψης πως πρόκειται για δύο διακριτές αγορές.⁶

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή παραπέμπει στην ενωσιακή νομολογία σύμφωνα με την οποία υπάρχει διακριτή αγορά ανάμεσα στη χονδρική προμήθεια γυαλιών οράσεως και ηλίου και στην αντίστοιχη λιανική αγορά. Συγκεκριμένα, στην απόφαση συγκέντρωσης ESSILOR/LUXOTTICA⁷, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σημείωσε ότι: «*In past cases, the Commission has assessed the wholesale market for frames separately from the retail distribution levels without making any further segmentation based on different categories of frames. In addition, some national competition authorities have analysed the wholesale supply of sunglasses. The UK competition authority concluded in Luxottica/ Oakley⁸ and FGX Europe⁹ Limited/Framed Vision Limited that sunglasses formed separate wholesale and retail supply markets. In Luxottica/ Oakley, the UK competition authority left open whether the wholesale market should be further sub-segmented based on price (for example premium sunglasses), style (for example fashion-oriented vs sport-performance sunglasses), branding (that is to say branded vs non-branded sunglasses) and consumer positioning (for example luxury, fashion, classic or sport sunglasses)*¹⁰. *In FGX Europe, the UK competition authority has assessed the wholesale market for sunglasses as a whole without further sub-segmentation. The Italian competition authority concluded in Luxottica / Salmoiraghi & Viganò¹¹ and Luxottica / Bausch & Lomb¹² that sunglasses formed a separate wholesale and retail supply market without further sub-segmentations*»¹³.

Πέραν της πιο πάνω διαπίστωσης, πως τα γυαλιά ηλίου δεν αποτελούν υποκατάστατα των γυαλιών οράσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει περαιτέρω πως βάσει νομολογίας, άλλοτε γίνεται διάκριση αφενός ανάμεσα στα επώνυμα και μη επώνυμα γυαλιά ηλίου και αφετέρου στα επώνυμα και μη επώνυμα γυαλιά οράσεως και άλλοτε δεν λαμβάνεται υπόψη η εν λόγω διάκριση ανάλογα με την υπόθεση που διερευνάται.

Συγκεκριμένα, στην απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 132/II/2000¹⁴ κρίθηκε ότι «*τα επώνυμα γυαλιά διαφέρουν από τα μη επώνυμα, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, της*

⁶ Βλ. απόφαση συγκέντρωσης m.8394 ESSILOR/LUXOTTICA σημείο 7.1.3.3 παρ. 119

⁷ Υπόθεση M.8394 – ESSILOR / LUXOTTICA σημείο 7.1.3.1 παρ. 113. και σημείο 7.1.3.3. παρ. 118

⁸ Υπόθεση Luxottica/Oakley, Απόφαση του OFT ημερομηνίας 12/10/2007 παρ. 7.

⁹ Υπόθεση ME/4814/10, *FGX Europe Limited/Framed Vision Limited*, Απόφαση του OFT ημερομηνίας 17/12/2011 παρ. 9 & 10.

¹⁰ Υπόθεση Luxottica/Oakley, απόφαση του OFT ημερομηνίας 12/10/2007 παρ. 11, 12, 13 και 51.

¹¹ Υπόθεση C11851, *Luxottica Group Salmoiraghi & Viganò Holding, Salmoiraghi & Viganò*, Italian Competition Authority Decision N. 24143 ημερομηνίας 19/12/2012.

¹² Υπόθεση Case C3533, *Luxottica Bausch & Lomb*, Italian Competition Authority Decision N. 7275 ημερομηνίας 9/6/1999.

¹³ Υπόθεση COMP/M.5693, *Hal Holding Safilo group*, απόφαση ημερομηνίας 11/12/2009, παρ. 7.

¹⁴ Απόφαση συγκέντρωσης επιχειρήσεων, που πραγματοποιείται με την εξαγορά από την εταιρεία LUXOTTICA GROUP SPA του τμήματος οπτικών της εταιρείας BAUSCH & LOMB INC

τιμής, της ποιότητας και του τρόπου διανομής τους. Τα επώνυμα γυαλιά ενσωματώνουν τεχνολογία προστασίας των ματιών από τις βλαβερές ακτίνες του ήλιου και σχεδίαση από γνωστούς οίκους και σχεδιαστές με ισχυρότατα ονόματα στην διαμόρφωση τάσεων και μόδας, διατίθενται δε από ειδικά καταστήματα οπτικών ή καταστήματα μόδας. Στην παρούσα συγκέντρωση, η σχετική αγορά περιλαμβάνει μόνο τα επώνυμα γυαλιά ηλίου [...] Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την ζήτηση για τα συγκεκριμένα προϊόντα είναι και η μόδα, καθώς οι περισσότεροι σχεδιαστές παρουσιάζουν συνεχώς νέες συλλογές γυαλιών ηλίου, δημιουργώντας νέες τάσεις και ανανεώνοντας την ζήτηση. [...] Το βασικό χαρακτηριστικό της αγοράς των επώνυμων γυαλιών ηλίου είναι η πολύ περιορισμένη τοπική παραγωγή και η εισαγωγή σχεδόν του συνόλου αυτών από χώρες κυρίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Επίσης, στην απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 49/1997¹⁵ σημειώθηκε ότι: «Σχετική αγορά: Ο αιτών προσδιορίζει ως σχετική αγορά την ειδική πανελλήνια αγορά (χονδρεμπόριο) των πολυτελών γυαλιών ηλίου και σκελετών οράσεως εισαγωγής από την αλλοδαπή. Αντίθετα η καθ' ης θεωρεί ότι η σχετική αγορά δεν περιορίζεται στα είδη πολυτελείας, αλλά περιλαμβάνει το σύνολο της αγοράς γυαλιών ηλίου και σκελετών οράσεως. Κατά την κρίση της Επιτροπής πρέπει να γίνει δεκτό ότι στις προτιμήσεις των καταναλωτών υπάρχουν δύο αγορές αυτή των ειδών πολυτελείας, δηλ. των επώνυμων και ακριβών στην τιμή γυαλιών, και αυτή των φθηνών γυαλιών ηλίου και σκελετών».

Αντίθετα, στην απόφαση συγκέντρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής HAL HOLDING/ SAFILO GROUP¹⁶ εξετάστηκε και αναλύθηκε η χονδρική αγορά αφενός των γυαλιών ηλίου και αφετέρου των γυαλιών οράσεως, ξεχωριστά από την αντίστοιχη λιανική αγορά, χωρίς να γίνει οποιαδήποτε περαιτέρω κατάτμηση της αγοράς βάσει διαφόρων κατηγοριών (π.χ σε επώνυμα ή μη).

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι καταγγελλόμενες δραστηριοποιούνται στην εισαγωγή και χονδρική προμήθεια γυαλιών ηλίου και οράσεως ενώ η καταγγέλλουσα στη λιανική πώληση ειδών οράσεως, δραστηριοποιούνται δηλαδή σε διαφορετικά επίπεδα της αγοράς. Ως εκ τούτου, για σκοπούς πληρέστερης αξιολόγησης των ισχυρισμών της καταγγελίας και ειδικότερα του ισχυρισμού περί τοποθέτησης της καταγγέλλουσας σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό διαφαίνεται να υπάρχει μια ανάντη αγορά, ήτοι η προαναφερόμενη αγορά της χονδρικής πώλησης αφενός μεν, γυαλιών οράσεως και αφετέρου δε, γυαλιών ηλίου και από την άλλη, η κατάντη αγορά λιανικής πώλησης αφενός γυαλιών οράσεως και αφετέρου γυαλιών ηλίου στην οποία δραστηριοποιούνται τα οπτικά καταστήματα συμπεριλαμβανομένου του καταστήματος της καταγγέλλουσας.

¹⁵ Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 49/1997 Αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων την οποία υπέβαλε ο οπτικός-έμπορος Νικόλαος Κούρκουλος κατά της Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία Luxottica Hellas εμπορία οπτικών ειδών, οργάνων και μηχανημάτων Α.Ε.»

¹⁶ Απόφαση COMP/M.5693, Hal Holding Safilo group, ημερομηνίας 11/12/ 2009, παρ. 7.

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου και έχοντας ως βάση τη σχετική νομολογία και τα δεδομένα της παρούσας υπόθεσης, καταλήγει ότι για σκοπούς εξέτασης της παρούσας υπόθεσης ως σχετική αγορά προϊόντος ορίζεται:

- η εμπορία – χονδρική διάθεση (α) των γυαλιών οράσεως και (β) των γυαλιών ηλίου, αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις και
- η λιανική πώληση (α) των γυαλιών οράσεως και (β) των γυαλιών ηλίου, αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η καταγγέλλουσα επιχείρηση.

Η περαιτέρω κατάτμηση της αγοράς σε επώνυμα και μη δεν θεωρείται αναγκαία αφού και για τα δύο είδη γυαλιών οράσεως και ηλίου υπάρχουν τα λεγόμενα «επώνυμα» και μη και ως εκ τούτου η ελεγχόμενη συμπεριφορά των καταγγελλομένων εταιρειών αφορά και τα γυαλιά οράσεως και τα γυαλιά ηλίου.

5.2 Σχετική Γεωγραφική Αγορά

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όσον αφορά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού,

«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια και τη ζήτηση προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά¹⁷».

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι καταγγελλόμενες εταιρείες δραστηριοποιούνται στη χονδρική πώληση γυαλιών ηλίου και οράσεως προς τελικά σημεία λιανικής πώλησης οπτικών σε όλη την Κυπριακή επικράτεια. Στην εν λόγω γεωγραφική περιοχή δραστηριοποιούνται και πολλές άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις από όπου η καταγγέλλουσα μπορεί να αναζητήσει εναλλακτικές λύσεις για να προμηθεύεται επώνυμα γυαλιά ηλίου και οράσεως. Ενδεικτικά, η Επιτροπή σημειώνει πως βάσει της προκαταρκτικής έρευνας, στην ίδια αγορά δραστηριοποιούνται και οι επιχειρήσεις {...}^{*}, η εταιρεία {...}, η {...}.

Σε ότι αφορά τα χαρακτηριστικά της ζήτησης των γυαλιών ηλίου και σκελετών οράσεως από πλευράς καταναλωτών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση συγκέντρωσης ESSILOR / LUXOTTICA¹⁸, σημείωσε ότι υπάρχουν διαφορετικές προτιμήσεις και διαφορετικά επίπεδα αναγνωρισιμότητας του σήματος μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην εν λόγω απόφαση, σημειώθηκαν αυτολεξεί τα κάτωθι: *«First, as regards the basic demand*

¹⁷ *Supra* υποσ. 12, Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς.

^{*} Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στο σύνολο του κειμένου της παρούσας απόφασης είτε καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο είτε καλύπτονται από τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 679/2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

¹⁸ CASE M.8394 – ESSILOR / LUXOTTICA

characteristics, there are national preferences and different levels of brand awareness across countries in the EEA and the frames producers need to have a local presence in order to supply their products. Second, as regards the current geographic pattern of frames purchases by retail chains, the market investigation revealed that the large majority of the respondent optical retail chains and a relative majority of eyewear producers negotiate and conclude contracts with frames and sunglasses suppliers on a national basis and only a minority on an EEA-wide level».

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, στην υπό κρίση υπόθεση ως γεωγραφική αγορά της εμπορίας – χονδρικής διάθεσης (α) των γυαλιών οράσεως και (β) των γυαλιών ηλίου, ορίζεται η Κυπριακή επικράτεια, όπου οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς.

Περαιτέρω, αξίζει να σημειωθεί ότι τα οπτικά καταστήματα που δραστηριοποιούνται στη λιανική πώληση γυαλιών ηλίου και οράσεως οφείλουν να ικανοποιήσουν την καταναλωτική ζήτηση που είναι κυρίως τοπική. Οι καταναλωτές στην επαρχία της Πάφου που επιθυμούν να αγοράσουν είτε γυαλιά οράσεως είτε γυαλιά ηλίου δεν αναμένεται να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις για να προμηθευτούν τα εν λόγω προϊόντα. Έτσι, και τα οπτικά καταστήματα αντιμετωπίζουν τον μεταξύ τους ανταγωνισμό κυρίως τοπικά.

Ως εκ τούτου σε ότι αφορά τη σχετική αγορά λιανικής πώλησης (α) των γυαλιών οράσεως και (β) των γυαλιών ηλίου, η Επιτροπή καταλήγει ότι ως γεωγραφική αγορά ορίζεται η επαρχία της Πάφου.

6. ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

6.1 Έννομο Συμφέρον

Βάσει του άρθρου 35(1) και (2) του Νόμου, δικαίωμα καταγγελίας πιθανών παραβάσεων του Νόμου, έχει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει έννομο προς τούτο συμφέρον. Η Επιτροπή, ως το αρμόδιο διοικητικό όργανο, έχει εκ του Νόμου υποχρέωση να προβεί στη δέουσα υπό τις περιστάσεις έρευνα για να διαπιστώσει αν και κατά πόσο ο καταγγέλλων έχει έννομο συμφέρον να προβεί στην υποβληθείσα καταγγελία, ήτοι κατά πόσο υπέστη ή κατά πόσο υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθεί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ως άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.

Στη προκειμένη περίπτωση, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η συμπεριφορά των καταγγελλομένων εταιρειών προκάλεσε σοβαρές οικονομικές ζημιές στο κατάστημα της, αφού έχει τεθεί σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών της τους οποίους οι καταγγελλόμενες εταιρείες εξακολουθούν να προμηθεύουν με τις επωνυμίες γυαλιών που εμπορεύονται.

Η Επιτροπή κρίνει ότι, εφόσον η καταγγέλλουσα δύναται να επηρεάζεται άμεσα από την καταγγελλόμενη συμπεριφορά των Redex και D.S Demetriou και καθόσον υπάρχει κίνδυνος

οικονομικής βλάβης με ενδεχόμενες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, θεμελιώνεται το έννομο της συμφέρον να υποβάλει την υπό εξέταση καταγγελία.

6.2 «Επιχείρηση»

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «*Επιχείρηση*» κάθε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, η έννοια επιχείρηση στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «*κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες*», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.¹⁹ Επιπλέον, ο όρος «*οικονομικής φύσεως δραστηριότητα*» εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά, ενώ είναι αδιάφορο αν οι δραστηριότητες έχουν σκοπό το κέρδος.²⁰

Στη βάση των πιο πάνω, παρατηρείται ότι οι Redex και D.S. Demetriou ασκούν εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, καθώς εμπορεύονται χονδρικά επώνυμα γυαλιά ηλίου και οράσεως, λαμβάνοντας οικονομικό αντάλλαγμα για την προμήθεια των εν λόγω προϊόντων από τις επιχειρήσεις με τις οποίες συναλλάσσονται.

Η Επιτροπή κρίνει ότι οι Redex και D.S. Demetriou δύνανται να θεωρηθούν επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 2 του Νόμου καθώς η φύση των εν λόγω δραστηριοτήτων που παρέχουν μπορεί να θεωρηθεί αμιγώς οικονομική ή/και εμπορική.

6.3 Κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 3 του Νόμου

Η Επιτροπή σημειώνει το άρθρο 3(1) του Νόμου βάσει του οποίου: «*3.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 4 και 5, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται –*

(α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής

(β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων.

(γ) στη γεωγραφική ή άλλη κατανομή των αγορών ή των πηγών προμήθειας

(δ) στην εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

¹⁹ Υπόθεση C-41/90, *Hoffner & Elsner v. Macrotron*, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση C-67/96, *Albany International BV κατά Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie.*, [1999] ECR 1999 I-05751. Υπόθεση 170/83, *Hydrotherm v. Compact*, [1984] ECR 2999.

²⁰ *Ibid.*

(ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες, δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».

Συνεπώς, για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 3 του Νόμου την οποία επικαλείται η καταγγέλλουσα, εξετάζεται η ύπαρξη συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής ή απόφασης ένωσης επιχειρήσεων στα πλαίσια συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών ως αυτή καταγράφεται στην καταγγελία και κατά πόσο αντικείμενο ή αποτέλεσμα είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού.

6.3.1 Ύπαρξη Συμφωνίας

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η ύπαρξη συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής ή απόφασης ένωσης επιχειρήσεων αποτελεί εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για στοιχειοθέτηση παραβατικής συμπεριφοράς του άρθρου 3 του Νόμου. Κατά πάγια νομολογία για να υπάρχει συμφωνία, αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή βούληση τους να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο.²¹

Για να υπάρξει συμφωνία ή/και οποιαδήποτε μορφή σύμπραξης, είναι αναγκαία προϋπόθεση η ύπαρξη της πρόθεσης τουλάχιστο δύο μερών.²² Η μορφή που θα λάβει η εκδήλωση της πρόθεσης / βούλησης των μερών, τυπική ή άτυπη, δεν έχει ουσιαστική σημασία. Είναι δυνατό να στηριχθεί μια συμφωνία ακόμα και σε σιωπηρή αποδοχή. Για να γίνει κάτι τέτοιο, είναι απαραίτητη η εκδήλωση της βούλησης του ενός μέρους η στοχεύουσα αντανταγωνιστικό σκοπό στον οποίο καλείται να συμμετάσχει το άλλο μέρος, είτε εκφραζόμενη είτε σιωπηρή, για την από κοινού εκπλήρωση αυτού του στόχου²³. Έχει γίνει δεκτό ότι ορισμένες μονομερείς, εκ πρώτης όψεως, πράξεις του προμηθευτή, παρά τη φαινομενική μονομερείά τους, εμπίπτουν στην ερμηνευτική εμβέλεια της έννοιας της σύμπραξης, λόγω της γενικότερης ένταξής τους στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων του προμηθευτή με τους διανομείς μεταπωλητές του²⁴.

Στην περίπτωση που δεν υφίστανται διατυπωμένες συμβατικές διατάξεις, η ύπαρξη «συμφωνίας», μπορεί να στοιχειοθετηθεί εάν σε συστάσεις, μέτρα ή πρωτοβουλίες που απευθύνει ο προμηθευτής εντός της εμπορικής του σχέσης με τους λιανοπωλητές ή διανομείς,

²¹ Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψη 112, και της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 86· απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 256

²² Υπόθεση T-41/96, Bayer AG vs Commission [2000] ECR II-3383; Case C-338/00 P Volkswagen AG vs. Commission [2003] ECR I-9189, para.63-65; Cases T-4951/02 Brasserie Nationale SA and others Vs. Commission [2005] ECR II-3033, para.119; Case C-74/04 P Commission V. Volkswagen AG, [2006] ECR I-6585, paras.34-39; O Black “What is an Agreement” [2003] ECLR 504.

²³ Υπόθεση C-2-3/01 Bundersverband der Arzneimittel-Importeure eV and Commission Vs Bayer AG, [2004] ECR I-23, paras.100-102; ACF Chemiefarma NV κατά Επιτροπής (41/69). [1970] ECR 661. Απόφαση ΔΕΚ της 15/6/1970. 185 Comp/F/38.456. Commission Case Bitumen -NL, Competition Decision 13/09/2006, Document Number 4090 of 2006, par.128.

²⁴ Υπόθεση AEG Telefunken κατά Επιτροπής ΔΕΚ 107/82 [1983] ECR 3151; Ford Werke AG and Ford of Europe Inc κατά Επιτροπής, (Ford II, Cases 25-26/84), ΔΕΚ [1985], ECR 2725; BMW Belgium OJ 1978 L46/33, ΔΕΚ.

υφίσταται τουλάχιστον σιωπηρή συναίνεση των μεταπωλητών, η οποία εκφράζεται με την αποδοχή των συγκεκριμένων μέτρων μέσω της συμμορφώσεως τους σε αυτά και θέσεώς τους σε άμεση εφαρμογή²⁵. Συνακόλουθα μια πρωτοβουλία του προμηθευτή εντάσσεται στην υφιστάμενη γενική συμφωνία των μερών, δηλαδή καθίσταται αναπόσπαστο τμήμα της σχέσης αυτής, εφόσον το μέτρο αυτό γίνει πραγματικά, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, αποδεκτό από τους μεταπωλητές²⁶.

Η Επιτροπή υποδεικνύει ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι απαγορευτικοί κανόνες του άρθρου 3(1) του Νόμου, αναφέρονται με γενικό τρόπο σε όλες τις συμφωνίες που νοθεύουν τον ανταγωνισμό και δεν εισάγει οποιαδήποτε διάκριση σε (οριζόντιες) συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών όπως και σε (κάθετες) συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας.²⁷

Η Επιτροπή παρατηρεί πως η καταγγέλλουσα, κατόπιν ερωτήματος που της απεύθυνε η Υπηρεσία στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας για να αναφέρει κατά πόσο υπήρχαν οποιεσδήποτε συμφωνίες (γραπτές ή προφορικές) μεταξύ αυτής και των καταγγελλομένων εταιρειών και αν έχει παραβιαστεί οποιαδήποτε πρόνοια των εν λόγω συμφωνιών, απάντησε πως δεν υπήρχε οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική συμφωνία.

Παραταύτα, η Επιτροπή διαπιστώνει στη βάση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου ότι η καταγγέλλουσα και οι καταγγελλόμενες είχαν σχέση συνεργασίας όσον αφορά την χονδρική προμήθεια γυαλιών οράσεως και ηλίου.

Στην προκειμένη περίπτωση, η συνεργασία αυτή που διατηρούσαν τα εμπλεκόμενα μέρη στα πλαίσια της πελατειακής τους σχέσης ως αυτή καταγράφεται στην καταγγελία, αποτελεί συμφωνία υπό την έννοια που δίνεται στον όρο από το Νόμο και τη σχετική νομολογία, καθώς υφίσταται εκπεφρασμένη κοινή βούληση για συνεργασία. Σημειωτέον ότι τα εμπλεκόμενα μέρη διατηρούσαν συμβατική σχέση από το 2008 μέχρι τα τέλη του 2010 περίπου, στη βάση προφορικής συμφωνίας, σύμφωνα με την οποία οι καταγγελλόμενες προμήθευαν την E.C Kyriou με τις επωνυμίες των γυαλιών ηλίου και οράσεως που εμπορεύονται χονδρικά. Διευκρινίζεται ότι η εν λόγω συμφωνία διακόπηκε περί το 2010 και έκτοτε, μέχρι και το 2017 έτος - υποβολής της υπό εξέταση καταγγελίας, οι Redex και D.S Demetriou αρνούνται να προμηθεύσουν την καταγγέλλουσα με τα προϊόντα που εμπορεύονται.

²⁵ Υπόθεση T-208/01, Volkswagen v. Commission [2003] ECR II-5141; C-161/84, Pronuptia de Paris v. Pronuptia de Schillgallis [1986] ECR 353.

²⁶ Υπόθεση Volkswagen v. Commission (Ibid). Επίσης βλέπε C-2-3/01P Bundesverband der Arzneimittel- Importeure (BAI) and Commission v. Bayer [2004] ECR I-23.

²⁷ Βλ. ΔΕΚ, απόφ. 13ης Ιουλίου 1966, *etablisement Consten S.A.R.L. και Grundig Verkaufs GMBH κατά Επιτροπής της Ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας*, συνεκδ. υποθέσεις 56 και 58-64, Συλλ. 1966, Ελλ. Ειδ. Έκδ. σ. 363, 370.

6.3.2 Περιορισμός του ανταγωνισμού σε σχέση με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου.

Η Επιτροπή εξέτασε αν και κατά πόσο το αντικείμενο ή το αποτέλεσμα της συμφωνίας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή παρατηρεί πως αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου, η E.C Kyriyllou ισχυρίζεται, πως λόγω της άρνησης των καταγγελλομένων επιχειρήσεων να την προμηθεύσουν με εμπορεύματα, την αποκλείουν από τις πηγές προμήθειας καθώς και πως η διακοπή της συνεργασίας τους οφείλεται στο ότι αυτό ζητήθηκε από ανταγωνιστές της στην περιοχή. Στην καταγγελία της E.C Kyriyllou (και συγκεκριμένα σε συνημμένη επιστολή ημερομηνίας 23/9/2016 προς τις καταγγελλόμενες) αναγράφεται ότι: «Πριν από λίγα χρόνια ενημερώθηκα από πωλητή σας ότι αποφασίσατε να διακόψετε τη συνεργασία σας μαζί μου. Στην επιθυμία μου να δειγματιστώ με συγκεκριμένη μάρκα (Dior) εσείς που είπατε ότι υπήρχε πρόβλημα με κάποιο ανταγωνιστή μου (σας είπε ότι αν μου δίνετε Dior θα σταματούσε την συνεργασία του μαζί». Επιπλέον, η E.C Kyriyllou στις απαντήσεις της ημερομηνίας 23/3/2017 ανέφερε ότι: «Κατά την γνώμη μας σταμάτησαν την διακοπή της συνεργασίας λόγω του ότι τους ζητήθηκε από ανταγωνιστές μας στην περιοχή».

Η E.C Kyriyllou ανέφερε επιπρόσθετα ότι αναγκάζεται να μεταβαίνει σε άλλες χώρες όπως την Ιταλία και την Ελλάδα για να βρίσκει άλλους προμηθευτές για τις επωνυμίες που εμπορεύονται και οι καταγγελλόμενες με αποτέλεσμα να επωμίζεται επιπρόσθετα έξοδα (όπως εισιτήρια, διαμονή μεταφορές κ.α.) αλλά και πέραν τούτου, αναγκάζεται να αγοράζει από το εξωτερικό γυαλιά πιο ακριβά από ότι τα πωλούν οι καταγγελλόμενες εταιρείες στην Κύπρο, με συνέπεια να πωλούνται λιανικά ακριβότερα.

Η E.C. Kyriyllou κατέγραψε μάλιστα σε σχετικό πίνακα την διαφορά στην τιμή αγοράς συγκεκριμένων μοντέλων γυαλιών από τις D.S. Demetriou και από ένα προμηθευτή από την Ιταλία, της M.I.E.C SRL. Για παράδειγμα, το μοντέλο PARADEYES FF 0137 πωλείται από την D.S. Demetriou €{...}, ενώ από την M.I.E.C SRL. €{...}. Το μοντέλο DIORSOREAL πωλείται από την D.S. Demetriou €{...}, ενώ από την M.I.E.C SRL €{...}. Το μοντέλο DIOR SIDERAL 2 πωλείται από την D.S. Demetriou €{...}, ενώ από την M.I.E.C SRL. €{...}. Το μοντέλο DIOR NIGHT 1 πωλείται από την D.S. Demetriou €{...}, ενώ από την M.I.E.C SRL €{...}. Το μοντέλο DIOR LADY πωλείται από την D.S. Demetriou €{...}, ενώ από την M.I.E.C SRL €{...}. Το μοντέλο DIOR SOFT πωλείται από την D.S. Demetriou €{...}, ενώ από την M.I.E.C SRL €{...}.

Οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις επικαλέστηκαν ότι διατηρούσαν σχέση πελάτη προμηθευτή από το 2008 μέχρι το Νοέμβριο του 2010 οπότε και διακόπηκε η συνεργασία τους, διότι η καταγγέλλουσα ξεκίνησε να μην τηρεί τις πληρωμές της βάσει των εμπορικών όρων, όπως κατά τα προηγούμενα έτη της μεταξύ τους συνεργασίας. Παρόλα αυτά, οι καταγγελλόμενες

επιχειρήσεις όπως ισχυρίστηκαν, συνέχισαν την προμήθεια προϊόντων και ταυτόχρονα έγιναν προσπάθειες κατά τη διάρκεια του έτους ώστε να εκπληρωθούν / διορθωθούν οι όροι πληρωμής της συνεργασίας.

Βάσει των ισχυρισμών των καταγγελλομένων, το Νοέμβριο του 2010 επισκέφτηκε το κατάστημα της καταγγέλλουσας ο υπεύθυνος πωλήσεων της D.S Demetriou σε μια συνηθισμένη επίσκεψη για δειγματισμό νέων προϊόντων. Στη συνάντηση επισήμανε στην κα. Κυρίλλου ότι οι όροι συνεργασίας δεν τηρούνται από τη μεριά της και ότι πρέπει να διορθωθούν οι πληρωμές ώστε να μπορέσει να συνεχίσει η συνεργασία ομαλά, καθώς η E.C Kyrillou χρωστούσε ακόμα ποσά για προϊόντα που αγόραζε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η καταγγέλλουσα κατά την εν λόγω συνάντηση, αρνήθηκε οποιαδήποτε συζήτηση για τους όρους πληρωμής καθώς επίσης επισήμανε στον υπεύθυνο πωλήσεων πως επιθυμεί να ακυρώσει παραγγελία που είχε ήδη βάλει στη συγκεκριμένη επίσκεψη, επισημαίνοντας του ότι δεν θα προχωρούσε σε οποιαδήποτε άλλη παραγγελία ή πληρωμή και ότι θα αγόραζε από αλλού προϊόντα πιο φθηνά και ότι επωνυμία θέλει. Επίσης, του εξέφρασε την επιθυμία να μην προσπαθήσει ούτε και ο υπεύθυνος πωλήσεων της εταιρείας Redex να επικοινωνήσει μαζί της, καθώς δεν προτίθεται πλέον να δώσει παραγγελίες ή πληρωμές. Μετά το συμβάν αυτό, οι καταγγελλόμενες εταιρείες ισχυρίζονται ότι προσπάθησαν πολλές φορές να επικοινωνήσουν μαζί με την καταγγέλλουσα, ζητώντας εξηγήσεις από αυτή, χωρίς καμία ανταπόκριση για τα επόμενα δύο έτη.

Οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις προς κατάδειξη των ισχυρισμών τους, προσκόμισαν δια των απαντήσεων τους ημερομηνίας 1/6/2018, επιστολές που στάλθηκαν από το λογιστήριο τους και με τις οποίες ζητούσαν από την E.C Kyrillou την εξόφληση του χρέους της έναντι των δύο εταιρειών θέτοντας παράλληλα προθεσμία εξόφλησης μέχρι τις 11/10/2012. Συγκεκριμένα η καταγγέλλουσα είχε οφειλές προς την Redex ύψους €1047,52 και προς την D.S Demetriou ύψους €2024,76 ποσά τα οποία εκκρεμούσαν από το 2010. Μετά την παραλαβή των επιστολών, η καταγγέλλουσα ξεκίνησε να αποστέλλει μηνιαία μικρές επιταγές για τα επόμενα σχεδόν δύο έτη μέχρι και τον Αύγουστο του 2014, αφήνοντας συνολικό υπόλοιπο στις καταγγελλόμενες εταιρείες ύψους €772, εκ των οποίων όπως διαφαίνεται από τις συνημμένες στην καταγγελία επιστολές, τα €624.76 οφείλονται στην D.S Demetriou και τα €147.52 οφείλονται στην Redex. Σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον υπεύθυνο του λογιστηρίου, η κ. Κυρίλλου αρνήθηκε την εξόφληση των υποχρεώσεων της χωρίς καμία εξήγηση, ως διατείνονται οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις.

Η E.C Kyrillou παραδέχεται ότι υφίσταται η οφειλή της έναντι των καταγγελλομένων επιχειρήσεων αλλά διατείνεται ότι οι Redex και D.S Demetriou δεν ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της για πληρωμή του εν λόγω ποσού. Στις απαντήσεις της ημερομηνίας 23/3/2017, η E.C Kyrillou ανέφερε χαρακτηριστικά ότι: «Υπάρχει σε εκκρεμότητα η πληρωμή του ποσού των ΕΥΡΩ 772.28 το οποίο τους καλέσουμε να στείλουν τον πωλητή τους να το πληρώσουμε και να μας δειγματίσουν αλλά μέχρι σήμερα κανένας αντιπρόσωπος τους δεν ήρθε στο κατάστημα για

παραλαβή του ποσού αλλά ούτε και οχληθήκαμε για την πληρωμή του ποσού αυτού. Η εταιρεία μας επανειλημμένως καλούσε τηλεφωνικά τις πιο πάνω εταιρείες, αφήνοντας μηνύματα στο προσωπικό τους και στέλνοντας μηνύματα δια μέσου των πωλητών ώστε να επικοινωνήσει ο διευθυντής των πιο πάνω εταιρειών μαζί μας, χωρίς όμως καμία ανταπόκριση. Τον τελευταίο χρόνο δε δια μέσου τρίτων προσώπων που γνώριζαν τον διευθυντή ζήτησα όπως τον δω προσωπικά και να μιλήσουμε αλλά και πάλι χωρίς αποτέλεσμα».

Η Επιτροπή σημειώνει πως βάσει νομολογίας, ο άμεσος ή έμμεσος περιορισμός και έλεγχος της παραγωγής και της διαθέσεως προϊόντων συνιστά, επίσης, πρόδηλο περιορισμό του ανταγωνισμού.²⁸ Περαιτέρω, σημειώνεται ότι στην κοινή τυπολογία των οριζόντιων συμπράξεων που ενέχουν σοβαρούς περιορισμούς για τον ανταγωνισμό, παρόμοιες συμφωνίες ελέγχου της παραγωγής ή/και διάθεσης ενός προϊόντος συνδυάζονται πολύ συχνά με προσπάθειες διατήρησης ή αύξησης της τιμής πώλησης του.²⁹

Στην υπόθεση 492/VI/2010, η Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού διαπίστωσε απαγορευμένες συμφωνίες περιορισμού / ελέγχου παραγωγής, διάθεσης και καθορισμού τιμών νωπών ψαριών και γόνου μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, παρόλη την προσπάθεια των μερών να θεμελιώσουν ότι η υπό κρίση συμφωνία στόχευε στον εξορθολογισμό του πλεονάσματος της τυχόν αναποτελεσματικής παραγωγικής ικανότητας, γεγονός που κατά την κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού δεν συνέτρεχε. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω υπόθεση, σημειώθηκε ότι: « ο συγκεκριμένος (και ρητά διατυπωμένος) όρος της συμφωνίας περί προσδιορισμού και πραγματοποίησης σε εβδομαδιαία βάση, συνολικά και ανά εταιρία, πωλήσεων των επιθυμητών ποσοτήτων ετοίμων προϊόντων μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας περιορίζει ευθέως τη δυνατότητα των μερών να ορίζουν ανεξάρτητα, στο πλαίσιο δηλ. μιας αυτόνομης εμπορικής πολιτικής, το επίπεδο και τον τρόπο διάθεσης (και παραγωγής) των σχετικών προϊόντων. Περαιτέρω, κατά την ως άνω κοινή τυπολογία αντίστοιχων οριζόντιων συμπράξεων με προδήλως αντι-ανταγωνιστικούς περιορισμούς, το ίδιο το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιριών αναφέρεται ρητά και στους δύο περιοριστικούς όρους (δηλ. περιορισμός/έλεγχος της διάθεσης των προϊόντων και καθορισμός της τιμής τους), ως μέσο για την επίτευξη του σκοπού της συμφωνίας (σταθεροποίηση - αύξηση τιμών). Συνεπώς, κατά την κρίση της Επιτροπής, ο εξ' αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω του περιορισμού και ελέγχου της διάθεσης (και παραγωγής) των σχετικών προϊόντων προκύπτει ευθέως στην κρινόμενη υπόθεση από την ύπαρξη των συγκεκριμένων αυτών όρων στο Μνημόνιο Συνεργασίας και είναι, ως εκ τούτου, εμφανής».

²⁸ βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις ΔΕΚ 41/69 ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή 1970, σ. 669 και ΔΕΚ 246/86 Belasco κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 2181

²⁹ Βλ. ενδεικτικά Απόφαση ΠΕΚ Τ-236/01 Tokai Carbon κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, καθώς και Αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Υποθέσεις Graphite Electrodes EE 2002 L100/1, Steel Beams EE 1994 L16/1 και Cartoboard EE 1994 L243/1

Στην υπό κρίση περίπτωση, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα εμπλεκόμενα μέρη συνεργάζονταν από το 2008 μέχρι τα τέλη του 2010 περίπου, στη βάση προφορικής συμφωνίας. Από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης προκύπτει πως η εν λόγω συμφωνία διακόπηκε λόγω διαφωνίας που προέκυψε ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη αναφορικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της E.C Kyriou. Διευκρινίζεται ότι οι Redex και D.S Demetriou αρνούσαν μέχρι και το 2017 – έτος υποβολής της καταγγελίας, να προμηθεύσουν την καταγγέλλουσα με τα προϊόντα που εμπορεύονται χονδρικώς.

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι σύμφωνα με τις υποδείξεις των καταγγελλομένων επιχειρήσεων, μετά την παραλαβή των επιστολών δια των οποίων καλούσαν την E.C Kyriou να προβεί σε εξόφληση του υπολοίπου της, που εκκρεμούσε από το 2010 προς αυτές, η καταγγέλλουσα ξεκίνησε να αποστέλλει μηνιαία μικρές επιταγές για τα επόμενα σχεδόν δύο έτη μέχρι και τον Αύγουστο του 2014, αφήνοντας όμως συνολικό υπόλοιπο στις καταγγελλόμενες εταιρείες ύψους €772. Κατά συνέπεια, η αναφορά της E.C Kyriou στην άρνηση λήψης πληρωμής εκ μέρους των καταγγελλομένων επιχειρήσεων δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή από την Επιτροπή.

Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί πως ο φαινομενικός εξ αποτελέσματος περιορισμός της διάθεσης των εν λόγω προϊόντων λόγω της διακοπής παροχής αυτών από τις καταγγελλόμενες, προέκυψε λόγω των ληξιπρόθεσμων οφειλών της E.C Kyriou, χωρίς να διαφαίνεται ότι η συνεργασία μεταξύ τους είχε σκοπό τον οποιοδήποτε αποκλεισμό της από τον ανταγωνισμό στην αγορά της λιανικής πώλησης των επίμαχων προϊόντων και χωρίς να διαφαίνεται ότι η εν λόγω συμφωνία άμβλυε τον δυνητικό ανταγωνισμό στην εν λόγω αγορά αφού οι καταγγελλόμενες προμηθεύουν πολλούς άλλους ανταγωνιστές της καταγγέλλουσας στην επαρχία της Πάφου (όπως τα οπτικά καταστήματα {...}).

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης, οι καταγγελλόμενες κλήθηκαν να κατονομάσουν όλους τους πελάτες τους που δραστηριοποιούνται στην επαρχία της Πάφου και αυτές υπέδειξαν πως προμηθεύουν συνολικά δέκα (10) οπτικά καταστήματα. Επομένως, διαφαίνεται ότι πολλοί ανταγωνιστές της E.C Kyriou προμηθεύονται και μεταπωλούν προϊόντα των εταιρειών Redex και D.S Demetriou στην επαρχία της Πάφου και ότι ο ανταγωνισμός ανάμεσα σε όμοιου τύπου και μάρκας γυαλιά οράσεως δεν είναι εξασθενημένος στην επαρχία της Πάφου.

Η E.C Kyriou ανέφερε ότι αναγκάζεται να μεταβαίνει σε άλλες χώρες όπως την Ιταλία και την Ελλάδα για να βρίσκει άλλους προμηθευτές για τις επωνυμίες που εμπορεύονται και οι καταγγελλόμενες με αποτέλεσμα να επωμίζεται επιπρόσθετα έξοδα (όπως εισιτήρια, διαμονή, μεταφορές κ.α.) αλλά και πέραν τούτου, αναγκάζεται να αγοράζει από το εξωτερικό γυαλιά πιο ακριβά από ότι τα πωλούν οι καταγγελλόμενες εταιρείες στην Κύπρο, με συνέπεια να πωλούνται λιανικά ακριβότερα.

Η Επιτροπή, σημειώνει ότι η E.C Kyriou δεν υπέδειξε αν οι τιμές που παραθέτει για σκοπούς σύγκρισης συγκεκριμένων μοντέλων γυαλιών μεταξύ της D.S. Demetriou και ενός προμηθευτή από την Ιταλία (της M.I.E.C SRL) αφορούν την ίδια χρονική στιγμή ή αν συγκρίνει τις σημερινές τιμές που αυτή αγοράζει με τις παλιές τιμές με τις οποίες την προμήθευαν οι καταγγελλόμενες. Εξάλλου, η Επιτροπή παρατηρεί πως στην προκειμένη περίπτωση, στα πλαίσια της παρούσας συμφωνίας συνεργασίας, οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις προμήθευαν την E.C Kyriou με ένα μικρό ποσοστό πωλήσεων προϊόντων επί των συνολικών της πωλήσεων. Για παράδειγμα κατά το έτος 2008 οι πωλήσεις των προϊόντων που εμπορεύονταν οι D.S. Demetriou και Redex αντιπροσώπευαν το [10-20]% των πωλήσεων της E.C Kyriou, το 2009 το [10-20]% και το έτος 2010 μόλις το [10-20]%. Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η E.C Kyriou διαθέτει επαρκείς εναλλακτικές λύσεις για να εμπορεύεται λιανικά γυαλιά οράσεως και ηλίου.

Ακόμα, η Επιτροπή διαπιστώνει περαιτέρω ότι η καταγγέλλουσα εκτός από γενικόλογους ισχυρισμούς, δεν προσκόμισε οποιοδήποτε άλλο μαρτυρικό υλικό που να δεικνύει την ύπαρξη συμφωνίας με σκοπό τον περιορισμό ή τον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων για στοιχειοθέτηση του ισχυρισμού της αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν υφίσταται κάποια συγκεκριμένη συμφωνία που να δεικνύει περιορισμό και έλεγχο της παραγωγής και της διαθέσεως των προϊόντων που εμπορεύονται οι καταγγελλόμενες κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου.

6.3.3 Περιορισμός του ανταγωνισμού σε σχέση με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου.

Η Επιτροπή προχώρησε να εξετάσει τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας για παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου καθώς η E.C Kyriou ισχυρίστηκε πως η συμπεριφορά των καταγγελλομένων επιχειρήσεων την έθεσε σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών της, τους οποίους οι καταγγελλόμενες προμηθεύουν με τις επωνυμίες γυαλιών για τις οποίες έχουν την αποκλειστικότητα, προκαλώντας σοβαρές οικονομικές ζημίες στο κατάστημά της.

Η διάταξη του άρθρου 3(1)(δ) καθιερώνει την αρχή της απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης η οποία περιλαμβάνει την επιταγή της ίσης μεταχείρισης για ισοδύναμες παροχές και αντιστρόφως την επιταγή διαφορετικής μεταχείρισης, εφόσον οι παροχές είναι ισοδύναμες.³⁰

Η άνιση μεταχείριση αποτελεί απαγορευμένη σύμπραξη, εφόσον είναι συλλογικό αποτέλεσμα, δηλαδή συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική. Η συμφωνία ανταγωνιστών με προμηθευτές για άνιση διακριτική μεταχείριση ορισμένων πελατών αναφορικά με τιμές ή άλλους όρους συναλλαγής αποτελεί απαγορευμένη σύμπραξη.³¹

³⁰ Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού. Δημήτρης Ν. Τζουγανάτος σελ. 310.

³¹ Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού. Δημήτρης Ν. Τζουγανάτος σελ. 310.

Στη βάση των ενώπιον της Επιτροπής στοιχείων, σύμφωνα με το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης προκύπτει πως η διακοπή της συνεργασίας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων πραγματοποιήθηκε λόγω της μη αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της E.C Kyriou.

Η Επιτροπή, σημειώνει ότι δεν δύναται να θεωρηθεί ότι η προκείμενη διακοπή συνεργασίας των Redex και D.S Demetriou με την καταγγέλλουσα αποτελεί εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές. Δεν καταδεικνύεται με οποιονδήποτε τρόπο ότι οι καταγγέλλουσες άσκησαν διακριτική μεταχείριση έναντι άλλων πελατών τους και ανταγωνιστών της καταγγέλλουσας που κατέχουν οπτικά καταστήματα. Συνεπώς δεν δύναται να τεκμηριωθεί ότι η E.C Kyriou τίθεται καθ' οιονδήποτε τρόπο σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό ως συνέπεια της οποιασδήποτε εφαρμογής ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές από τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις.

Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ισχυρισμός της E.C Kyriou περί εφαρμογής διακριτικής μεταχείρισης δεν έχει θεμελιωθεί και επομένως ο ισχυρισμός για παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός.

Υπό το φως των πραγματικών και νομικών δεδομένων της παρούσας υπόθεσης, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 3(1)(β) και 3(1)(δ) του Νόμου.

6.4 Κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6 (1) του Νόμου

Η Επιτροπή σημειώνει πως σύμφωνα με το άρθρο 6(1) του Νόμου: *«Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –*

(α) *τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής*

(β) *τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών*

(γ) *την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση*

(δ) *την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».*

Συνεπώς, για τη στοιχειοθέτηση παράβασης του άρθρου 6 του Νόμου απαιτείται καταρχάς να αποδειχθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους των καταγγελλομένων επιχειρήσεων και περαιτέρω η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά.

6.4.1 Δεσπόζουσα θέση

Η Ε.Κ. Κυρίλλου, ανέφερε στην καταγγελία της ότι οι εταιρείες Redex και D.S. Demetriou κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε σχέση με τις επωνυμίες γυαλιών που εμπορεύονται.

Από την άλλη, οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις Redex και D.S. Demetriou δήλωσαν δια του Διευθυντή και μετόχου τους Κυριάκου Δημητρίου (σε ηλεκτρονικό του μήνυμα ημερομηνίας 20/6/2018 προς την Υπηρεσία κατά τη διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας) ότι το μερίδιο αγοράς των Redex και D.S. Demetriou ανέρχεται σε ποσοστό {...}% στο σύνολο των δηλωμένων εισαγωγών στην Κύπρο με βάση στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας. Παραταύτα εξέφρασε την άποψη ότι: «*Το τμήμα στατιστικής μας παρέχει μόνο δεδομένα βάση του Inrastat όπου και δηλώνονται εισαγωγές μόνο από εισαγωγές από εταιρείες με κύκλο αγорών πέραν των 100 000 ανά έτος. Ως εκ τούτου, στον πιο πάνω πίνακα δεν συμπεριλαμβάνονται οι εισαγωγές από μικρές εταιρείες καθώς επίσης δεν συμπεριλαμβάνονται οι μικρές εισαγωγές από τα οπτικά καταστήματα. Μέσα από την πολύχρονη εμπειρία μας υπολογίζουμε ότι αυτές οι εισαγωγές είναι σχεδόν ένα επιπρόσθετο 60-70% των υφιστάμενων που δηλώνονται στο Inrastat*».

Με βάση τα πιο πάνω λεχθέντα, οι καταγγελλόμενες, είχαν τη θέση ότι το πραγματικό μερίδιο τους ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του {...}%, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Στατιστική Υπηρεσία δεν υπολογίζει τις μικρές εισαγωγές από τα οπτικά καταστήματα όπως ισχυρίστηκαν.

Ο Νόμος, αναφορικά με τη δεσπόζουσα θέση ορίζει στο άρθρο 2 τα εξής: «*δεσπόζουσα θέση, αναφορικά με επιχείρηση, σημαίνει τη θέση οικονομικής δύναμης που απολαμβάνει η επιχείρηση, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές*».

Σύμφωνα με τη νομολογία, για τη στοιχειοθέτηση δεσπόζουσας θέσης προϋποτίθεται, καταρχάς, ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς και ταυτόχρονα η πραγματική δυνατότητα από μέρους της επιχείρησης μονομερούς επηρεασμού των όρων της αγοράς, αυτό δηλαδή που η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου έχει διατυπώσει ως: «*δυνατότητα παρεμπόδισης ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού*».³² Ομοίως, στην υπόθεση *Continental Can*³³, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όρισε τη δεσπόζουσα θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με

³² Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461, Υπόθεση 27/76, *United Brands*, Συλλ. Νομολ. 1978, 207.

³³ *Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission*: 6/72 (known as *Continental Can case*), EE L 7/8-1-1972.

πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών.³⁴

Δεσπόζουσα θέση κατέχει λοιπόν μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και, εν τέλει, ανεξάρτητα από τους καταναλωτές.

Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από τον συνδυασμό διαφόρων παραγόντων οι οποίοι από μόνοι τους δεν αποτελούν απαραίτητα επαρκή ένδειξη για την ύπαρξη της, αλλά όταν συνδυάζονται μεταξύ τους, είναι δυνατό να οδηγούν στη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης.

Η κατοχή ενός σημαντικά μεγάλου μεριδίου αγοράς από συγκεκριμένη επιχείρηση αποτελεί ενδεχομένως τη σοβαρότερη ένδειξη οικονομικής δύναμης, η οποία όμως δεν αποδεικνύει άνευ ετέρου την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, αν δεν συνεξεταστεί με τους υπόλοιπους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη³⁵. Συνεπώς, βασικό στοιχείο της έννοιας της δεσπόζουσας θέσης, είναι η ύπαρξη οικονομικής ισχύος, που παρέχει στη δεσπόζουσα επιχείρηση ευχέρεια ανεξάρτητης συμπεριφοράς, την αποδεσμεύει δηλαδή από τους περιορισμούς που υπάρχουν σε μια ανταγωνιστική αγορά.

Η ύπαρξη της οικονομικής ισχύος μπορεί να απορρέει είτε μεμονωμένα από την ύπαρξη πολύ υψηλών μεριδίων αγοράς είτε από τον συνδυασμό διαφόρων παραγόντων όπως είναι για παράδειγμα: (α) η ύπαρξη ανταγωνιστών στην ίδια σχετική αγορά και το μερίδιο αγοράς που κατέχουν, (β) το εύρος του φάσματος των προϊόντων που προσφέρουν οι ανταγωνιστές και η διαφοροποίηση προϊόντων/υπηρεσιών, (γ) η δυνατότητα πρόσβασης αλλά και επιβίωσης των νεοεισερχόμενων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων³⁶, (δ) οικονομίες κλίμακας και φάσματος, (ε) κάθετη ολοκλήρωση, (στ) ιδιαίτερα ανεπτυγμένα δίκτυα διανομής και πωλήσεων, (ζ) απουσία δυνητικού ανταγωνισμού, (η) φραγμοί στην επέκταση, (θ) απουσία αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος, (ι) έλεγχος της υποδομής που δεν είναι εύκολο να αναπαραχθεί, και (ια) το μέγεθος της εμπλεκόμενης επιχείρησης, η γεωγραφική της παρουσία, οι οικονομικοί της πόροι, η ποικιλία των προϊόντων που προσφέρει.³⁷

³⁴ Απόφαση Δικαστηρίου στην υπόθεση 322/81 NV Nederlandsche Bande Industrie Michelin κατά της Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας 1983, σελ 3461.

³⁵ Joined Cases T-24/93, T25/93, T26/93 and T28/93, Compagnie maritime belge transports SA and Compagnie maritime belge SA, Darfa-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co and Nedloyd Lijnen BV v. Commission of the European Communities.

³⁶ Απόφαση του Πρωτοδικείου στην υπόθεση T-24/93, T25/93, T/26/93 και T/28/93 Campagne Maritime Belge Transports and others κατά της Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1996, σελ II-01201.

³⁷ Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (2002/C 165/03).

Επίσης, εκτιμάται ότι μια σημαντική επένδυση ως προαπαιτούμενο για να καταφέρει μια νέα επιχείρηση να εισέλθει σε μία αγορά, θα αποτελούσε ένα σημαντικό μη ανακτήσιμο κόστος (sunk cost) και επομένως σημαντικό φραγμό εισόδου στην οικεία αγορά.³⁸

Σύμφωνα με τη νομολογία, η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να είναι διαφορετική σε κάθε αγορά, μπορεί όμως δικαιολογημένα να θεωρηθεί ότι ιδιαίτερα σημαντικά μερίδια συνιστούν από μόνα τους, πλην εξαιρετικών περιστάσεων απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης.³⁹ Πράγματι, η κατοχή ιδιαίτερα σημαντικού μεριδίου αγοράς θέτει την επιχείρηση που κατέχει το μερίδιο αυτό για περίοδο κάποιας διάρκειας, με τον όγκο παραγωγής και προσφοράς που αντιπροσωπεύει - ενώ οι κάτοχοι αισθητά μικρότερων μεριδίων δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσουν γρήγορα τη ζήτηση που θα επιθυμούσε ενδεχομένως να εγκαταλείψει την κατέχουσα το σημαντικότερο μερίδιο επιχείρηση - σε θέση ισχύος που την καθιστά αναγκαστικό συμβαλλόμενο και, ήδη για τον λόγο αυτό, της εξασφαλίζει, τουλάχιστον για σχετικά μεγάλες περιόδους, την ανεξαρτησία συμπεριφοράς που χαρακτηρίζει τη δεσπόζουσα θέση.⁴⁰ Γίνεται νομολογιακά αποδεκτό ότι εφόσον η θέση της επιχείρησης στην αγορά είναι μονοπωλιακή ή σχεδόν μονοπωλιακή (ποσοστά της τάξης του 80% - 100%), τότε η θέση αυτή είναι αρκετή για την απόδειξη δεσπόζουσας θέσης. Αντιθέτως, η ενδεχόμενη ολιγοπωλιακή δομή της αγοράς, στην οποία η επιχείρηση κατέχει μερίδιο της τάξης του 40% - 50% δεν αποτελεί από μόνο του επαρκή ένδειξη δεσπόζουσας θέσης και επομένως, απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία για τη διαπίστωσή της.⁴¹

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης πως παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αφήνουν το ενδεχόμενο μια επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά με μερίδιο μικρότερο του 50%,⁴² εντούτοις το μικρότερο μερίδιο αγοράς που κατείχε μια επιχείρηση την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ως δεσπόζουσα για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 82 (νυν άρθρο 102 της ΣΛΕΕ), ήταν 39,7%, μερίδιο που ήταν πολλαπλάσιο από αυτό που πραγματοποίησε έκαστος από τους πέντε κυριότερους ανταγωνιστές καθώς και του σωρευμένου συνόλου αυτών των ίδιων πωλήσεων των ανταγωνιστών.⁴³

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη ότι οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις αποτελούν διακριτές νομικές οντότητες, προχώρησε να εξετάσει αν και κατά πόσο οι καταγγελλόμενες εταιρείες κατέχουν ξεχωριστά η κάθε μια δεσπόζουσα θέση στην αγορά.

³⁸ Απόφαση ΔΕΕ 27/76 United Brands κατά Επιτροπής Συλλ.1978, σελ, 207, σκ.91 και 122.

³⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1991, Akzo κατά Επιτροπής, C-62/86, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 60.

⁴⁰ Απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, ό.π., σκέψη 41.

⁴¹ Ibid.

⁴² Υπόθεση C-250/92, Gotttrup Klim v. KLG [1994], ECR I-5641, [1996] 4 CMLR 191.

⁴³ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2000/74/EK, της 14ης Ιουλίου 1999, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ (IV/D-2/34.780 - Virgin/British Airways) και Υπόθεση T-219/99, British Airways v. Commission [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008.

Η Επιτροπή καταρχάς υπολόγισε το μερίδιο αγοράς των καταγελλομένων επιχειρήσεων στη βάση των κωδικών που υπέδειξε ως σχετικούς η Στατιστική Υπηρεσία, αφενός με τα γυαλιά ηλίου και αφετέρου με τα γυαλιά οράσεως. Κατά δεύτερον, η Επιτροπή αξιολόγησε τα στοιχεία αναφορικά με τους κύκλους εργασιών ορισμένων ανταγωνιστών των καταγελλομένων επιχειρήσεων – που θεωρούνται μεγάλοι παίχτες στην αγορά, όπως είναι {...}, η εταιρεία {...}, η {...}, η {...}, η {...}.

Επισημαίνεται ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης η Στατιστική Υπηρεσία, προσκόμισε στοιχεία αναφορικά με τις εισαγωγές γυαλιών ηλίου και οράσεως σε ποσότητα και την αξία για τα έτη 2008 – 2017 αναφορικά με τους κωδικούς με αριθμό 90031100 (frames & mountings of plastics), 90031900 (frames & mountings of other materials), 90039000 (Parts of frames & mountings for spectacles, googles or the like), 90041010 (Sunglasses with glasses optically worked), 90041091 (Sunglasses with lenses optically worked with lenses of plastics), 90041099 (Sunglasses exc with lenses optically worked, other than with lenses of plastics), 90049010 (Spectacles, goggles and the like, corrective, protective or other with lenses of plastic, exc sunglasses), και 90049090 (Spectacles, goggles and the like, corrective, protective or other with lenses of of plastic, exc sunglasses). Η Στατιστική Υπηρεσία διευκρίνισε επίσης ότι δεν είναι εφικτός ο διαχωρισμός των εισαγωγών γυαλιών ηλίου και οράσεως σε επώνυμα και μη επώνυμα και ο διαχωρισμός ανά εισαγωγείς λιανικής πώλησης και εισαγωγείς χονδρικής πώλησης.

Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι κατά την προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης από την Υπηρεσία, ερευνήθηκε και η αναφορά εκπρόσωπου της εταιρείας D.S. Demetriou, ότι οι εισαγωγές των πιο πάνω προϊόντων από εταιρείες με κύκλο αγορών λιγότερο των €100,000 ανά έτος δεν συμπεριλαμβάνονται από τη Στατιστική Υπηρεσία στους σχετικούς κωδικούς, ρωτώντας σχετικά την εν λόγω αρμόδια Υπηρεσία.

Η Στατιστική Υπηρεσία επισήμανε ότι η συλλογή στατιστικών στοιχείων στο σύστημα Intrastat για τις εισαγωγές αγαθών από άλλα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλύπτει τις εταιρείες που οι συνολικές εισαγωγές τους το προηγούμενο έτος ή κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους είναι πάνω από το στατιστικό όριο απαλλαγής των €45.000 για το έτος 2008, €55.000 για το έτος 2009, €75.000 για το έτος 2010, €85.000 για το έτος 2011 και €100.000 για τα έτη 2012-2017. Στις στατιστικές εισαγωγών αγαθών από άλλα κράτη μέλη περιλαμβάνονται και οι εισαγωγές για το μέρος του εμπορίου αγαθών που εμπίπτει κάτω από το στατιστικό όριο απαλλαγής μέσω εκτίμησης στοιχείων στη βάση οδηγιών της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας. Η Επιτροπή ευλόγως υιοθέτησε την άποψη της Στατιστικής Υπηρεσίας ως η αρμόδια Υπηρεσία για το συγκεκριμένο αυτό θέμα.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή υπολόγισε τα μερίδια αγοράς των καταγελλομένων επιχειρήσεων βάσει στοιχείων που απέστειλε η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου και

παρουσιάζονται στον πίνακα 1Α, που ακολουθεί. Σημειώνεται ότι για σκοπούς ανάλυσης χρησιμοποιήθηκαν και στοιχεία μέχρι το 2017, έτος υποβολής και έναρξης διερεύνησης της καταγγελίας, ώστε να διαφανεί αν και κατά πόσο υφίστατο δεσπόζουσα θέση τόσο κατά τα έτη συνεργασίας των εταιρειών όσο και κατά το έτη που οι επιχειρήσεις Redex και D.S Demetriou αρνούταν να προμηθεύουν την καταγγέλλουσα μέχρι και το έτος υποβολής της υπό εξέταση καταγγελίας, το 2017.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1Α

ΓΥΑΛΙΑ ΟΡΑΣΕΩΣ

Μερίδια αγοράς βάσει αξίας

ΕΤΟΣ	REDEX (Πωλήσεις σε αξία(€))	D.S. DEMETRIΟΥ (Πωλήσεις σε αξία(€))	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ REDEX(%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ D.S DEMETRIΟΥ(%)	Συνολική αξία πωλήσεων
2008	{...}	{...}	[10-20]	[20-30]	2.777.088
2009	{...}	{...}	[10-20]	[20-30]	1.858.702
2010	{...}	{...}	[10-20]	[20-30]	1.809.126
2011	{...}	{...}	[10-20]	[20-30]	1.982.331
2012	{...}	{...}	[0-10]	[20-30]	1.900.194
2013	{...}	{...}	[0-10]	[20-30]	1.252.130
2014	{...}	{...}	[0-10]	[20-30]	1.754.346
2015	{...}	{...}	[0-10]	[20-30]	1.501.441
2016	{...}	{...}	[0-10]	[20-30]	1.878.903
2017	{...}	{...}	[0-10]	[20-30]	2.353.509

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον πίνακα 1Α, προκύπτει ότι το μερίδιο αγοράς της Redex στα γυαλιά οράσεως κυμαίνεται μεταξύ [0-10]% (που ήταν το χαμηλότερο κατά το 2013) σε [10-20]% (που ήταν το υψηλότερο κατά το έτος 2009).

Τα αντίστοιχα μερίδια αγοράς της D.S Demetriou κυμαίνονται μεταξύ [20-30]% (που ήταν το χαμηλότερο κατά το 2012) σε [20-30]% (που ήταν το υψηλότερο κατά το έτος 2014).

Τα μερίδια αγοράς των καταγγελλομένων εταιρειών, δεν ξεπερνούν αναφορικά με την κάθε μια από αυτές, ήτοι αφενός της εταιρείας Redex και αφετέρου της D.S Demetriou, το 39% που βάσει νομολογίας ήταν το κατώφλι για τη θεμελίωση της δεσπόζουσας θέσης⁴⁴. Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται πως υπάρχει αριθμός ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην ίδια σχετική

⁴⁴ Υπόθεση T-219/99, British Airways v. Commission [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008.

αγορά με όμοιο ή με μεγαλύτερο κύκλο εργασιών σε σχέση με τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις (βλ. Πίνακες 2Α και 2Β).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1Β					
ΓΥΑΛΙΑ			ΗΛΙΟΥ		
Μερίδια Αγοράς βάσει αξίας πωλήσεων (€)					
ΕΤΟΣ	Redex Πωλήσεις σε αξία(€)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ- <i>REDEX</i> (%)	D.S DEMETRIΟΥ Πωλήσεις σε αξία(€)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ- <i>D.S</i> <i>DEMETRIΟΥ</i> (%)	Σύνολο αξίας πωλήσεων (€)
2008	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	9.481.944
2009	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	7.359.967
2010	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	6.626.341
2011	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	7.715.567
2012	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	7.310.961
2013	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	6.477.662
2014	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	6.483.020
2015	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	5.968.806
2016	{...}	[10-20]%	{...}	[0-10]%	7.839.525
2017	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	7.944.226

Λαμβάνοντας υπόψη τα μερίδια αγοράς των καταγγελλομένων επιχειρήσεων όπως διαμορφώνονται στον πίνακα 1Α, η Επιτροπή διαπιστώνει ανυπαρξία δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους αφενός της εταιρείας Redex και αφετέρου της εταιρείας D.S. Demetriou σε ότι αφορά την αγορά χονδρικής προμήθειας γυαλιών οράσεως.

Εν συνεχεία, η Επιτροπή, προχώρησε και αξιολόγησε την κατοχή δεσπόζουσας θέσης των Redex και D.S Demetriou ξεχωριστά, σε σχέση με την αγορά χονδρικής προμήθειας γυαλιών ηλίου.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι στον Πίνακα 1Β, παρουσιάζονται τα μερίδια αγοράς των καταγγελλομένων επιχειρήσεων σε σχέση με τη χονδρική αγορά πώλησης γυαλιών ηλίου. Τα εν

λόγω μερίδια υπολογίστηκαν βάσει στοιχείων που απέστειλε η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης.

Βάσει του Πίνακα 1B, προκύπτει ότι τα μερίδια αγοράς των καταγελλομένων επιχειρήσεων σε ότι αφορά τη χονδρική πώληση γυαλιών ηλίου είναι μικρά. Συγκεκριμένα, το μερίδιο αγοράς της Redex κυμαίνεται μεταξύ [0-10]% (που ήταν το χαμηλότερο κατά το 2013) σε [10-20]% που ήταν το υψηλότερο κατά το έτος 2016. Τα αντίστοιχα μερίδια αγοράς της D.S Demetriou κυμαίνονται από [0-10]% (που ήταν το χαμηλότερο κατά το 2017) σε [10-20]% που ήταν το υψηλότερο κατά το έτος 2010.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι για επιβεβαίωση των ευρημάτων περί μη κατοχής δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους των καταγελλομένων εταιρειών, στάλθηκαν ερωτηματολόγια στους μεγαλύτερους ανταγωνιστές των εταιρειών Redex και D.S. Demetriou (ως υποδείχθηκαν από τις καταγελλόμενες επιχειρήσεις και τους ανταγωνιστές τους) που εμπορεύονται χονδρικά γυαλιά ηλίου και οράσεως στην Κυπριακή αγορά.

Η Επιτροπή, λόγω του γεγονότος ότι η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου συμπεριλαμβάνει στους κωδικούς που αφορούν τα γυαλιά οράσεως και άλλα είδη γυαλιών (όπως goggles), αξιολόγησε και άλλα στοιχεία που αφορούν τις πωλήσεις των μεγαλύτερων ανταγωνιστών των καταγελλομένων Redex και D.S. Demetriou (βλ. πίνακες 2A και 2B πιο κάτω).

Η Επιτροπή παραπέμπει στους πίνακες 2A και 2B πιο κάτω όπου παρουσιάζεται ο κύκλος εργασιών των καταγελλομένων εταιρειών και των μεγαλύτερων ανταγωνιστών τους σε ότι αφορά την πώληση γυαλιών ηλίου και οράσεως συνολικά.

Πίνακας 2Α

Γυαλιά ηλίου και οράσεως

Πωλήσεις σε αξία

Έτη	Redex (Μέτοχοι: Δ.Δ, Κ.Δ, Μ.Δ, Ι.Σ) (Διευθυντές Κ.Δ & Δ.Δ)	Συνολικό μερίδιο Redex	D.S Demetriou (Μέτοχοι: Δ.Δ, Κ.Δ, Ι.Σ) (Διευθυντές Κ.Δ & Δ.Δ)	Συνολικό μερίδιο D.S Demetriou	{...}Ι.Σ, Σ.Σ, Δ.Δ, (Διευθυντής: Ι.Σ,)	Συνολικό μερίδιο {...}	{...} (Διευθυντές & Μέτοχοι:Ι.Σ & Σ.Σ)	Συνολικό μερίδιο {...}	Συνολικές πωλήσεις γυαλιών ηλίου και οράσεως (TOTAL €)
2008	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%			12,259,032
2009	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%			9,218,669
2010	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%			8,435,467
2011	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%			9,697,898
2012	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%			9,211,155
2013	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%			7,729,792
2014	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%			8,237,366
2015	{...}	[0-10]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%	{...}		7,470,247
2016	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%	{...}	[10-20]%	{...}	{...}%	9,718,428
2017	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	{...}	[0-10]%	{...}	{...}%	10,297,735

Πίνακας 2B

Γυαλιά ηλίου και οράσεως

Πωλήσεις σε αξία

Έτη	{...}	Συνολικό μερίδιο {...}	{...}	Συνολικό μερίδιο {...}	{...}	Συνολικό μερίδιο {...}	{...}	Συνολικό μερίδιο {...}	{...}	Συνολικ ό μερίδιο {...}	Συνολικές πωλήσεις γυαλιών ηλίου και οράσεως (TOTAL €)
2008			{...}		{...}	{...}	{...}	{...}			12,259,032
2009			{...}		{...}	{...}	{...}	{...}			9,218,669
2010			{...}		{...}	{...}	{...}	{...}			8,435,467
2011			{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}			9,697,898
2012			{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}			9,211,155
2013			{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}			7,729,792
2014	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	8,237,366
2015	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	7,470,247
2016	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	9,718,428
2017	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	10,297,735

Από τους πίνακες 2A και 2B προκύπτει επίσης ότι στην αγορά δραστηριοποιούνται και πολλές άλλες επιχειρήσεις, ανταγωνιστές των εταιρειών Redex και D.S Demetriou, πλην όμως παρατηρείται πως κατά την προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης ζητήθηκαν τα στοιχεία των μεγαλύτερων παικτών της αγοράς όπως διαφαίνονται στους πίνακες 2A και 2B.

Από τους πίνακες 2A και 2B προκύπτει επίσης ότι ο μεγαλύτερος παίχτης στην αγορά χονδρικής πώλησης γυαλιών ηλίου και οράσεως στην Κύπρο είναι η εταιρεία {...}. Οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις Redex και D.S Demetriou είχαν πολύ λιγότερες πωλήσεις σε γυαλιά οράσεως και ηλίου από την {...} για όλα τα έτη από το 2011 οπότεν και άρχισε να δραστηριοποιείται στην αγορά ο εν λόγω ανταγωνιστής μέχρι το 2017.

Από τους πίνακες 2A και 2B διαφαίνεται ότι μεγάλος ανταγωνιστής των καταγγελλομένων επιχειρήσεων είναι και η {...}.

Η Επιτροπή επισημαίνει ακόμα ότι στην απόφαση συγκέντρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Essilor / Luxottica⁴⁵ ημερομηνίας 01/03/2018, σημειώθηκε πως: «*As regards the ability to foreclose, in Cyprus, Luxottica has a market share of [0-5]% as regards frames and [10-20]% as regards sunglasses [...] The Commission notes that the Transaction would give rise to affected markets for sunglasses in all EEA countries except Cyprus, the Czech Republic, Estonia, Latvia, Malta and Slovakia, with low increments coming from Essilor*». Σημειώνεται ότι τα μερίδια αυτά αφορούσαν το έτος 2016.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, δεδομένου ότι η {...} που είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος της {...} στην Κύπρο και μεγαλύτερος ανταγωνιστής από τις Redex και D.S Demetriou δεν θεωρήθηκε βάσει των ευρημάτων της εν λόγω απόφασης συγκέντρωσης⁴⁶, ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά (για το έτος 2016), κατά μείζονα λόγο η Επιτροπή θεωρεί πως ούτε οι Redex και D.S Demetriou κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά χονδρικής προμήθειας γυαλιών ηλίου και οράσεως.

Εκ του γεγονότος ότι αφενός στην αγορά δραστηριοποιούνται πολλές επιχειρήσεις που πωλούν χονδρικά γυαλιά οράσεως και ηλίου και αφετέρου με δεδομένο ότι υφίστανται τουλάχιστον μια επιχείρηση που κατέχει μεγαλύτερα μερίδια αγοράς από τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις στην αγορά χονδρικής πώλησης γυαλιών οράσεως και ηλίου, μπορεί με ασφάλεια να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι αποκλείεται η κατοχή δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους των καταγγελλομένων επιχειρήσεων.

Πέραν των όσων εξετάθησαν ανωτέρω, η Επιτροπή πρόσθετα σημειώνει ότι όπως υπέδειξαν οι καταγγελλόμενες και τρίτες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, υπάρχει πληθώρα ανταγωνιστών που

⁴⁵ CASE M.8394 – ESSILOR / LUXOTTICA σημείο 12.3.4. παρ. 511.

⁴⁶ Βλ. απόφαση CASE M.8394 – ESSILOR / LUXOTTICA Table 11 National Market Shares for Frames in 2016 in value και Table 13 National Market Shares for Sunglasses in 2016 in value [http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m8394_4217_3.pdf]

δραστηριοποιούνται στην ίδια σχετική αγορά. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι οι Redex και D.S Demetriou δεν είναι καθετοποιημένες επιχειρήσεις καθότι δεν δραστηριοποιούνται λιανικά, παρά μόνο εμπορεύονται επώνυμα γυαλιά ηλίου και οράσεως χονδρικά.

Σε ότι αφορά το εύρος του φάσματος των προϊόντων που προσφέρουν οι Redex και D.S Demetriou, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι εν λόγω εταιρείες αντιπροσωπεύουν στην Κύπρο το εργοστάσιο Safilo της Ιταλίας και εμπορεύονται συγκεκριμένες επωνυμίες ήτοι DIOR, FENDI, POLAROID, MOSCHINO⁴⁷ και Carrera, Tommy Hilfiger, Marc Jacobs, Pierre Cardin, Jimmy Choo, Maxmara, Hugo Boss, Givenchy⁴⁸.

Αντίστοιχα υπάρχουν ανταγωνίστριες επιχειρήσεις με εξίσου μεγάλο ή και μεγαλύτερο εύρος επώνυμων γυαλιών ηλίου και οράσεως σε σχέση με τις επωνυμίες που εμπορεύονται οι καταγελλόμενες επιχειρήσεις. Η οικονομική ισχύς των σημαντικότερων ανταγωνιστών ({...} κλπ.) δεν υπολείπεται αυτό των Redex και D.S. Demetriou δεδομένου ότι και αυτοί ανήκουν σε ισχυρούς πολυεθνικούς ομίλους του εξωτερικού.

Για παράδειγμα η {...} εμπορεύεται επωνυμίες του οίκου {...}: {...}. Επίσης, η {...} διαθέτει τις ακόλουθες επωνυμίες: {...} εμπορεύεται τις ακόλουθες επωνυμίες: {...}. Η {...} με έδρα την Ελλάδα και χονδρικές πωλήσεις και στην Κύπρο, εμπορεύεται τις ακόλουθες επωνυμίες: {...} κ.α.

Περαιτέρω η Επιτροπή παρατηρεί ακόμη ότι υφίσταται δυνατότητα πρόσβασης, αλλά και επιβίωσης νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά. Όπως διαφάνηκε κατά την προκαταρκτική έρευνα της Υπηρεσίας της Επιτροπής, η επιχείρηση {...} εισήλθε στην αγορά μόλις το 2015 και το 2016 πραγματοποίησε κύκλο εργασιών ύψους €{...}, ενώ το 2017 πραγματοποίησε κύκλο εργασιών ύψους €{...}, δηλαδή μέσα σε μόλις 2 χρόνια από την δραστηριοποίησή της κατάφερε να ξεπεράσει την Redex που δραστηριοποιείται στην αγορά από το 1982.⁴⁹ Το γεγονός αυτό δεικνύει όχι μόνο ότι υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης και επιβίωσης νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά αλλά παράλληλα και ότι οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις μπορούν να ανταγωνιστούν άλλες επιχειρήσεις με πολυετή εμπειρία στην Κυπριακή αγορά.

Επιπρόσθετα, η {...} υπέδειξε ότι στην Κυπριακή αγορά χονδρικής πώλησης γυαλιών έχουν εισέλθει ελληνικές εταιρείες ως ανταγωνιστές.

Κατά την κρίση της Επιτροπής, αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός πως η δυναμική μόχλευσης των Redex και D.S. Demetriou έναντι της E.C Kyrillou είναι περιορισμένη καθώς τα προϊόντα

⁴⁷ Σημειώνεται ότι η Redex δεν εμπορευόταν τις επωνυμίες FENDI, POLAROID και MOSCHINO κατά το 2010 αλλά υπήρχαν άλλες επωνυμίες τις οποίες εμπορευόταν τότε η Redex.

⁴⁸ Σημειώνεται ότι η D.S. DEMETRIOU δεν εμπορευόταν τις επωνυμίες CARRERA, MARC JACOBS και GIVENCHY κατά το 2010 αλλά υπήρχαν άλλες επωνυμίες τις οποίες εμπορευόταν τότε η εν λόγω εταιρεία. Το 2010 υπήρχαν οι εμπορικές επωνυμίες GUCCI, DIESEL, ARMANI, VALENTINO, BALENCIAGA οι οποίες τα επόμενα έτη σταμάτησαν την συνεργασία τους με τον προμηθευτή SAFILO με αποτέλεσμα να σταματήσουν οι εταιρείες D.S. DEMETRIOU και REDEX να τις εμπορεύονται.

⁴⁹ Η Redex πραγματοποίησε κύκλο εργασιών €{...} για το 2016 και €{...} για το 2017 συνολικά σε ότι αφορά και τα γυαλιά οράσεως και τα γυαλιά ηλίου.

τους (γυαλιά ηλίου και οράσεως) αντιπροσωπεύουν μόνο ένα περιορισμένο μερίδιο του κύκλου εργασιών και των κερδών της E.C Kyriou - κατά μέσο όρο [10-20]% επί των συνολικών της πωλήσεων. Συγκεκριμένα, τα προϊόντα που εμπορεύονται οι καταγγελλόμενες αντιστοιχούσαν στο [10-20]% των πωλήσεων της E.C Kyriou για το έτος 2008, για το 2009 στο [10-20]% και για το έτος 2010 μόλις στο [10-20]%.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά χονδρικής πώλησης γυαλιών ηλίου και οράσεως, καθότι υπάρχει πληθώρα ανταγωνιστικών επιχειρήσεων οι οποίες μάλιστα κατέχουν, όμοια ή μεγαλύτερα μερίδια αγοράς, το εύρος του φάσματος προϊόντων που προσφέρουν οι ανταγωνιστές είναι συγκρίσιμο ή / και μεγαλύτερο από αυτό που προσφέρουν οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις (ήτοι ποικιλία επώνυμων γυαλιών ηλίου και οράσεως) και επιπρόσθετα, υφίσταται δυνατότητα πρόσβασης και επιβίωσης νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά.

Ενόψει των πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις Redex και D.S Demetriou, δεν κατέχουν ξεχωριστά η κάθε μια, θέση οικονομικής ισχύος έναντι των λοιπών ανταγωνιστών τους αλλά στην αγορά δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα και άλλοι ανταγωνιστές – προμηθευτές επώνυμων γυαλιών ηλίου και οράσεως που κατέχουν μεγαλύτερα μερίδια αγοράς, γεγονός που δεν επιτρέπει σε κάθε μια εκ των καταγγελλομένων επιχειρήσεων, ήτοι τις Redex και D.S. Demetriou να δρουν στην αγορά ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές τους, από τους πελάτες τους και από τους καταναλωτές.

Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 6, ήτοι η κατοχή δεσπόζουσας θέσης, δεν πληρούται και συνεπώς δεν μπορεί να θεμελιωθεί παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου⁵⁰.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι αφ' ης στιγμής δεν έχει πιθανολογηθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης των καταγγελλομένων επιχειρήσεων Redex και D.S Demetriou παρέλκει και η εξέταση της ύπαρξης ή μη καταχρηστικής εκμετάλλευσης της θέσης αυτής.⁵¹

6.4.2 Συλλογική Δεσπόζουσα θέση

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι καταγγελλόμενες Redex και D.S Demetriou έχουν παρόμοια μετοχική δομή καθώς και ίδιους διευθυντές.

Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι στην ίδια σχετική αγορά δραστηριοποιείται και η εταιρεία Uniframe Ltd η οποία εμπορεύεται χονδρικά γυαλιά οράσεως και ηλίου. Από τα στοιχεία που

⁵⁰ Απόφαση Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: 51/2010 - Καταγγελία του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Ιδιωτικών Νηπιαγωγείων Κύπρου εναντίον του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

⁵¹ Βλ. απόφαση 493/VI/2010 σημείο 54 όπου ακολουθήθηκε αυτή η προσέγγιση.

είναι καταχωρισμένα στην ιστοσελίδα του εφόρου εταιρειών και επίσημου παραλήπτη διαφαίνεται ότι η Uniframe Ltd έχει παρόμοια μετοχική δομή με τις εν λόγω καταγγελλόμενες εταιρείες.

Συγκεκριμένα, μέτοχοι της εταιρείας D.S Demetriou είναι τα ακόλουθα φυσικά πρόσωπα: ο Δ.Δ με ποσοστό συμμετοχής 65%, ο Κ.Δ με ποσοστό 20% και ο Ι.Σ με ποσοστό 15%. Μέτοχοι της εταιρείας Redex είναι οι Δ.Δ (με ποσοστό 58.5%), ο Κ.Δ (20%), Μ.Δ (14.2%) και ο Ι.Σ (7.1%) και μέτοχοι της Uniframe Ltd είναι οι Ι.Σ (60%), Σ.Σ (20%) και Δ,Δ (20%). Οι διευθυντές των Redex και D.S. Demetriou είναι οι Κ.Δ και Δ.Δ ενώ διευθυντής της Uniframe είναι ο Ι.Σ.

Η Επιτροπή εξέτασε το ενδεχόμενο ύπαρξης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης από μέρους των πιο πάνω αναφερόμενων επιχειρήσεων καθότι σύμφωνα με τη νομολογία ενδέχεται περισσότερες επιχειρήσεις να κατέχουν από κοινού, λόγω των δεσμών που υφίστανται μεταξύ τους, την εξουσία να υιοθετούν, σε μόνιμη βάση, κοινή πολιτική στην αγορά και να ενεργούν σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους λοιπούς ανταγωνιστές, από την πελατεία τους και από τους καταναλωτές⁵².

Στην απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση *Almelo*⁵³, όπου εξετάστηκε η έννοια της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης σημειώθηκε ότι «*μια τέτοια συλλογική δεσπόζουσα θέση [...] απαιτεί οι επιχειρήσεις να είναι επαρκώς συνδεδεμένες μεταξύ τους ώστε να ακολουθούν μία και την αυτή γραμμή δράσεως της αγοράς*».

Στην υπόθεση *Airtours*⁵⁴ το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, όρισε ότι μπορεί να προκύψει συλλογική δεσπόζουσα θέση όταν η δομή και τα χαρακτηριστικά της αγοράς διαμορφώνονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε τα μέλη ενός ολιγοπωλίου, λαμβάνοντας γνώση των κοινών τους συμφερόντων θεωρούν πιθανό, οικονομικά λογικό και προτιμητέο να υιοθετήσουν μια κοινή πολιτική εντός της αγοράς με σκοπό να πωλούν σε τιμές υψηλότερες του ανταγωνιστικού επιπέδου, σε μόνιμη βάση⁵⁵. Ειδικότερα, το ΓενΔΕΕ έθεσε τρία κριτήρια για τη διαπίστωση της ύπαρξης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης,⁵⁶ τα οποία εκ των υστέρων ενσωματώθηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τις Οριζόντιες Συγκεντρώσεις του 2004: (α) τη δυνατότητα του κάθε μέλους του συλλογικού μονοπωλίου να έχει την ικανότητα να πληροφορείται τη συμπεριφορά των άλλων μελών και να ελέγχει κατά πόσο εφαρμόζεται η κοινή πολιτική, (β) δυνατότητα συντήρησης σιωπηρού ανταγωνισμού, δηλ. ο συντονισμός να είναι ανθεκτικός στο χρόνο και να μην υπάρχει κίνητρο ώστε τα μέρη να αποκλίνουν από την κοινή συμπεριφορά και (γ) η προβλέψιμη αντίδραση πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών να μην μπορεί να αναιρέσει τα αποτελέσματα της κοινής συμπεριφοράς των εμπλεκόμενων μερών.

⁵² Υπόθεση C-393/92, Δήμος του Almelo κ.α. κατά NV Energiebedrijf Ijsselmij, Συλλ. 1994 σελ. I-1477, σκέψη 42

⁵³ Υπόθεση C-393/92, Municipality of Almelo and others v NV Energiebedrijf Ijsselmij, [1994] Συλλογή I-1477.

⁵⁴ Υπόθεση T-342/99, Airtours PLC κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [2002] Συλλογή II-2585, σκέψεις 61-62

⁵⁵ Bellamy & Child, European Community Law of Competition, Oxford University Press (2008), σελ. 944-945

⁵⁶ Υπόθεση T-342/99, Airtours PLC κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [2002] Συλλογή II-2585, σκέψεις 61-62

Αυτή η σαφώς ευρύτερη έννοια της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, που οφείλει την ύπαρξη της σε υποθέσεις ελέγχου συγκεντρώσεων, μεταμόρφωσε ως ένα σημείο την μέχρι τότε νομολογία για το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, η οποία απαιτούσε την ύπαρξη διαρθρωτικών ή έστω νομικών / οικονομικών δεσμών μεταξύ των ολιγοπωλητών και τελικώς αποκρυσταλλώθηκε στο Σχέδιο Διαβούλευσης της Επιτροπής για τις καταχρήσεις περί αποκλεισμού του Δεκεμβρίου 2005, όπου σημειώνεται ότι : «η ύπαρξη συμφωνίας ή άλλων νομικών δεσμών δεν είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Μια τέτοια διαπίστωση μπορεί να βασιστεί σε άλλους συνδετικούς παράγοντες και εξαρτάται από μια οικονομική ανάλυση και ιδιαίτερα μια ανάλυση της δομής της κρινόμενης αγοράς. Επομένως, η δομή της αγοράς και ο τρόπος με τον οποίο οι επιχειρήσεις αντιδρούν η μια έναντι της άλλης στην αγορά μπορεί να οδηγήσει στην διαπίστωση ύπαρξης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης»⁵⁷

Σύμφωνα με θεωρία και νομολογία οι διαρθρωτικοί δεσμοί δεν χρειάζεται να αποδειχτούν ώστε να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης αλλά πιθανόν να ληφθούν υπόψη άλλοι παράγοντες ικανοί να δικαιολογήσουν την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Όπως σημειώθηκε στο σύγγραμμα «*The EC Law of Competition*»⁵⁸, «*Structural links, therefore, do not need to be proved in order to determine collective dominance. In Gencor the Commission relied on several other elements to prove such dominance including the following; a high degree of market concentration, the similarity of cost structures of the undertakings holding the collective dominant position; market transparency; product homogeneity; moderate growth in demand; price inelastic demand; mature production technology; high entry barriers; and a lack of negotiating power on the part of purchasers*».

Στην προκειμένη υπόθεση αν και διαφαίνεται να υπάρχουν διαρθρωτικοί δεσμοί καθώς υφίσταται κοινή μετοχική δομή των εταιρειών Redex, D.S. Demetriou και Uniframe καθώς και κοινοί διευθυντές στις Redex και D.S Demetriou, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν φαίνεται ωστόσο να πληρούνται τα υπόλοιπα κριτήρια που σύμφωνα με τη νομολογία είναι ικανά να θεμελιώσουν την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Αυτό γιατί, η αγορά δεν είναι συγκεντρωμένη, αντίθετα υπάρχουν πολλοί ανταγωνιστές με σημαντικά μερίδια αγοράς (όπως προέκυψε και από τους πίνακες 2Α και 2Β πιο πάνω). Επίσης, δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να δεικνύει ότι υπάρχει διαφάνεια στην αγορά σε ότι αφορά τις τιμές χονδρικής είτε τη στρατηγική των καταγγελλομένων επιχειρήσεων και της Uniframe. Περαιτέρω, τα υπό κρίση προϊόντα, γυαλιά ηλίου και οράσεως δεν αποτελούν ομοιογενή προϊόντα, αλλά αντίθετα οι εταιρείες δύνανται να διαφοροποιήσουν τα γυαλιά (χρώμα, φακοί, design , διάφορα μεγέθη) προκειμένου να προσελκύσουν την καταναλωτική ζήτηση. Γι' αυτό το λόγο, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η ζήτηση για τα εν λόγω προϊόντα είναι ελαστική, δηλαδή οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να εγκαταλείψουν τα αγαθά, όταν αυξάνεται η τιμή τους. Τέλος, στην αγορά δεν

⁵⁷ Δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού, Δημήτρης Ν. Τζουγανάτος §13, σημ. 169 σελ. 524

⁵⁸ The EC Law of Competition, Faul & Nikray, 2nd edition σελ. 342.

υπάρχουν οποιοδήποτε φραγμοί εισόδου και οποιαδήποτε επιχείρηση επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί στην αγορά, μπορεί πραγματοποιώντας τις συνήθεις επενδύσεις να το πράξει.

Διαφάνεται λοιπόν, πως παρά την ύπαρξη διαρθρωτικών δεσμών μεταξύ των εταιρειών Redex, D.S Demetriou και Uniframe, δεν μπορεί να θεμελιωθεί συλλογική δεσπόζουσα θέση, ελλείψει άλλων στοιχείων που να συνηγορούν υπέρ αυτής. Επιπλέον η Επιτροπή διαπιστώνει ότι από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, δεν παρατηρείται το ουσιώδες στοιχείο της οποιασδήποτε ευθυγραμμισμένης συμπεριφοράς της δράσης των εν λόγω καταγγελλομένων επιχειρήσεων στη σχετική αγορά, καθότι η συνεργασία της EC Kyrillou με τις Redex και D.S Demetriou διήρκεσε μέχρι το 2010 ενώ η συνεργασία της με την Uniframe διήρκεσε μέχρι και το 2016. Συνεπώς το γεγονός ότι η συνεργασία της καταγγέλλουσας με την Uniframe διήρκεσε 5 χρόνια περισσότερο από ότι η συμβατική σχέση της EC Kyrillou με τις Redex και D.S Demetriou, συνηγορεί υπέρ της άποψης ότι η Uniframe, η Redex και η D.S Demetriou δεν παρουσιάζονται ούτε και ενεργούν ως μία συλλογική οντότητα στη σχετική αγορά. Εξάλλου η διακοπή της συνεργασίας των Redex και D.S Demetriou με την E.C Kyrillou ήταν συνέπεια οφειλών της E.C Kyrillou και όχι υιοθέτησης κοινής συμπεριφοράς σε σχέση με την εμπορική πολιτική τους σε μόνιμη βάση με την Uniframe.

Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή θεωρεί ότι ακόμα και στην υποθετική περίπτωση θεμελίωσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης (λόγω ύπαρξης διαρθρωτικών δεσμών – κοινών μετόχων μεταξύ των εταιρειών, Redex, D.S Demetriou και Uniframe Ltd) όπου θα δικαιολογείτο η πρόσθεση των μεριδίων αγοράς τους, το συνολικό μερίδιο των εν λόγω τριών εταιρειών δεν θα υπερέβαινε για κανένα έτος (από το 2011 μέχρι το 2017) τα αντίστοιχα μερίδια της ανταγωνίστριας εταιρείας {...}.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα πως παρότι οι επιχειρήσεις Redex, D.S. Demetriou και Uniframe έχουν όμοια μετοχική δομή (καθότι ορισμένοι μέτοχοι είναι κοινοί στις εν λόγω επιχειρήσεις), δεν διαφαίνεται ωστόσο να υπάρχουν οποιαδήποτε άλλα στοιχεία που να δικαιολογούν την κατοχή από μέρους των εν λόγω επιχειρήσεων συλλογικής δεσπόζουσας θέσης αλλά ιδίως ούτε την περαιτέρω κατάχρηση της εν λόγω θέσης τους στην αγορά.

7. Αξιολόγηση θέσεων της καταγγέλλουσας εταιρείας

Η Επιτροπή προβαίνει σε αξιολόγηση των σημείων που τέθηκαν από την καταγγέλλουσα επί της προκαταρκτικής θέσης της Επιτροπής που της κοινοποιήθηκε.

Σύμφωνα με τις εν λόγω γραπτές θέσεις, η E.C Kyrillou υποστηρίζει ότι:

«Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην 10η Έκθεση της έχει προτείνει ότι μια επιχείρηση θα μπορούσε να κατέχει δεσπόζουσα θέση με μερίδιο αγοράς έως και 20%⁵⁹. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης

⁵⁹ https://ec.europa.eu/competition/publications/annual_report/ar_1980_en.pdf

μπορεί να απορρέει από το συνδυασμό διαφόρων παραγόντων οι οποίοι αν συνδυαστούν μαζί είναι δυνατό να οδηγούν στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης».

Η Επιτροπή επί της πιο πάνω θέσης, κρίνει σκόπιμο να επισημάνει ότι, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από τον συνδυασμό διαφόρων παραγόντων οι οποίοι από μόνοι τους δεν αποτελούν απαραίτητα επαρκή ένδειξη για την ύπαρξη της, αλλά όταν συνδυάζονται μεταξύ τους, είναι δυνατό να οδηγούν στη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης.

Η κατοχή ενός σημαντικά μεγάλου μεριδίου αγοράς από συγκεκριμένη επιχείρηση αποτελεί ενδεχομένως τη σοβαρότερη ένδειξη οικονομικής δύναμης, η οποία όμως δεν αποδεικνύει άνευ ετέρου την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, αν δεν συνεξεταστεί με τους υπόλοιπους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη⁶⁰.

Η ύπαρξη της οικονομικής ισχύος μπορεί να απορρέει είτε μεμονωμένα από την ύπαρξη πολύ υψηλών μεριδίων αγοράς είτε από τον συνδυασμό διαφόρων παραγόντων όπως είναι για παράδειγμα: (α) η ύπαρξη ανταγωνιστών στην ίδια σχετική αγορά και το μερίδιο αγοράς που κατέχουν, (β) το εύρος του φάσματος των προϊόντων που προσφέρουν οι ανταγωνιστές και η διαφοροποίηση προϊόντων/υπηρεσιών, (γ) η δυνατότητα πρόσβασης αλλά και επιβίωσης των νεοεισερχόμενων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων⁶¹, (δ) οικονομίες κλίμακας και φάσματος, (ε) κάθετη ολοκλήρωση, (στ) ιδιαίτερα ανεπτυγμένα δίκτυα διανομής και πωλήσεων, (ζ) απουσία δυνητικού ανταγωνισμού, (η) φραγμοί στην επέκταση, (θ) απουσία αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος, (ι) έλεγχος της υποδομής που δεν είναι εύκολο να αναπαραχθεί, και (ια) το μέγεθος της εμπλεκόμενης επιχείρησης, η γεωγραφική της παρουσία, οι οικονομικοί της πόροι, η ποικιλία των προϊόντων που προσφέρει.⁶²

Σε συνέχεια των πιο πάνω, η Επιτροπή επίσης επισημαίνει ότι, με βάση τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης και τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας της Υπηρεσίας, διαφαίνεται ότι εκτός από το μερίδιο αγοράς αξιολογήθηκαν και άλλοι παράγοντες. Για παράδειγμα, όπως υπέδειξαν οι καταγγελλόμενες και τρίτες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, υπάρχει πληθώρα ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην ίδια σχετική αγορά. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι οι Redex και D.S Demetriou δεν είναι καθετοποιημένες επιχειρήσεις καθότι δεν δραστηριοποιούνται λιανικά, παρά μόνο εμπορεύονται επώνυμα γυαλιά ηλίου και οράσεως χονδρικά. Επίσης η Επιτροπή σημειώνει ότι, σε ότι αφορά το εύρος του φάσματος των προϊόντων που προσφέρουν οι Redex και D.S Demetriou, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι εν λόγω εταιρείες αντιπροσωπεύουν στην Κύπρο το εργοστάσιο Safilo της Ιταλίας και

⁶⁰ Joined Cases T-24/93, T25/93, T26/93 and T28/93, *Compagnie maritime belge transports SA and Compagnie maritime belge SA, Darfa-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co and Nedloyd Lijnen BV v. Commission of the European Communities*.

⁶¹ Απόφαση του Πρωτοδικείου στην υπόθεση T-24/93, T25/93, T/26/93 και T/28/93 *Compagnie Maritime Belge Transports and others* κατά της Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1996, σελ II-01201.

⁶² Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (2002/C 165/03).

εμπορεύονται συγκεκριμένες επωνυμίες ήτοι DIOR, FENDI, POLAROID, MOSCHINO⁶³ και Carrera, Tommy Hilfiger, Marc Jacobs, Pierre Cardin, Jimmy Choo, Maxmara, Hugo Boss, Givenchy⁶⁴. Επίσης, η Επιτροπή τονίζει ότι, υπάρχουν ανταγωνίστριες επιχειρήσεις με εξίσου μεγάλο ή και μεγαλύτερο εύρος επώνυμων γυαλιών ηλίου και οράσεως σε σχέση με τις επωνυμίες που εμπορεύονται οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις. Περαιτέρω η Επιτροπή παρατηρεί ακόμη ότι υφίσταται δυνατότητα πρόσβασης, αλλά και επιβίωσης νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά.

Η Ε.Κ Κυρίλλου επισήμανε ακόμα στις γραπτές της θέσεις πως «*Η θέση των εταιρειών Redex και D.S Demetriou υπάρχει σε εκκρεμότητα η πληρωμή του ποσού των ΕΥΡΩ 772,28, επιμένουμε ότι καλέσαμε επανειλημμένως πωλητές των εταιρειών να περάσουν προς είσπραξη και μέχρι σήμερα δεν είχαμε ανταπόκριση. Η είσπραξη των μηνιαίων ποσών γινόταν με αυτό τον τρόπο πάντα από τις εταιρείες. Μέχρι σήμερα δεν έχουμε λάβει οποιαδήποτε επιστολή από τις εταιρείες με την οποία να ζητούν το ποσό ή οχληθήκαμε με άλλο τρόπο για πληρωμή αυτού του υπολοίπου το οποίο εκκρεμεί από το 2014. Η Εταιρεία μας επανειλημμένως καλούσε τηλεφωνικά τις πιο πάνω εταιρείες, αφήνοντας μηνύματα στο προσωπικό τους και στέλνοντας μηνύματα δια μέσω άλλων ώστε να μιλήσουμε με τον διευθυντή χωρίς όμως ανταπόκριση. Παραπέμπω στις επιστολές μας προς τις εταιρείες οι οποίες έχουν επισυναφθεί στην καταγγελία μας ημερ. 20/12/16 (επιστολές ημερ. 23/09/16, 10/10/16).*»

Η Επιτροπή επ'αυτού επαναλαμβάνει ότι σύμφωνα με τις υποδείξεις των καταγγελλομένων επιχειρήσεων, μετά την παραλαβή των επιστολών δια των οποίων καλούσαν την Ε.Κ Κυρίλλου να προβεί σε εξόφληση του υπολοίπου της, που εκκρεμούσε από το 2010 προς αυτές, η καταγγέλλουσα ξεκίνησε να αποστέλλει μηνιαία μικρές επιταγές για τα επόμενα σχεδόν δύο έτη μέχρι και τον Αύγουστο του 2014, αφήνοντας όμως συνολικό υπόλοιπο στις καταγγελλόμενες εταιρείες ύψους €772. Κατά συνέπεια, η αναφορά της Ε.Κ Κυρίλλου στην άρνηση λήψης πληρωμής εκ μέρους των καταγγελλομένων επιχειρήσεων δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή από την Επιτροπή. Εξάλλου αν η Ε.Κ Κυρίλλου επιθυμούσε να προβεί σε αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών της θα μπορούσε να το κάνει είτε με τραπεζικό έμβασμα, είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

Η Ε.Κ Κυρίλλου στις γραπτές της θέσεις σημείωσε ακόμα πως «*Με βάση την απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 132/11/2000 θεωρούμε ότι τα επώνυμα γυαλιά διαφέρουν από*

⁶³ Σημειώνεται ότι η Redex δεν εμπορευόταν τις επωνυμίες FENDI, POLAROID και MOSCHINO κατά το 2010 αλλά υπήρχαν άλλες επωνυμίες τις οποίες εμπορευόταν τότε η Redex.

⁶⁴ Σημειώνεται ότι η D.S. DEMETRIΟΥ δεν εμπορευόταν τις επωνυμίες CARRERA, MARC JACOBS και GIVENCHY κατά το 2010 αλλά υπήρχαν άλλες επωνυμίες τις οποίες εμπορευόταν τότε η εν λόγω εταιρεία. Το 2010 υπήρχαν οι εμπορικές επωνυμίες GUCCI, DIESEL, ARMANI, VALENTINO, BALENCIAGA οι οποίες τα επόμενα έτη σταμάτησαν την συνεργασία τους με τον προμηθευτή SAFILO με αποτέλεσμα να σταματήσουν οι εταιρείες D.S.DEMETRIΟΥ και REDEX να τις εμπορεύονται.

τα μη επώνυμα, λόγω των Ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, της τιμής, της ποιότητας και του τρόπου διανομής τους και ως εκ τούτου θεωρούμε ότι θα έπρεπε να είχε γίνει διαχωρισμός της αγοράς σε επωνυμίες και μη αφού είναι φυσικό ότι μια εταιρεία η οποία πωλάει μη επώνυμα γυαλιά ή φθηνότερα επώνυμα γυαλιά (μάρκες οι οποίες δεν έχουν μεγάλη ζήτηση στην αγορά) μπορεί να κάνει περισσότερες πωλήσεις».

Η Επιτροπή σημειώνει επ'αυτού ότι προκειμένου να καταλήξει στον ορισμό της σχετικής αγοράς έχει λάβει υπόψη τη νομολογία της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 132/11/2000 όπως φαίνεται και από το κεφάλαιο «Σχετική Αγορά». Ωστόσο, η Επιτροπή διαφωνεί με την τοποθέτηση της καταγγέλλουσας ότι θα έπρεπε να γίνει διαχωρισμός σε επωνυμίες και μη καθώς ο διαχωρισμός αυτός δεν κρίθηκε αναγκαίος αφού και για τα δύο είδη γυαλιών οράσεως και ηλίου υπάρχουν τα λεγόμενα «επώνυμα» και μη και η ελεγχόμενη συμπεριφορά των καταγγελλομένων εταιρειών αφορά και τα γυαλιά οράσεως και τα γυαλιά ηλίου. Παρόλα αυτά η Επιτροπή σημειώνει ότι ακόμα και αν προχωρούσε σε κατάτμηση της σχετικής αγοράς επώνυμα και μη γυαλιά οράσεως και γυαλιά ηλίου, τα αποτελέσματα δεν θα παρουσίαζαν καμιά απολύτως διαφορά καθώς η {...}, που είναι ο ηγέτης στην αγορά γυαλιών οράσεως και ηλίου και εμπορεύεται επώνυμα προϊόντα του ομίλου {...}, είχε πολύ περισσότερες πωλήσεις από τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις Redex και D.S Demetriou που επίσης εμπορεύονται επώνυμα προϊόντα για όλα τα έτη από το 2011 οπότεν και άρχισε να δραστηριοποιείται στην αγορά ο εν λόγω ανταγωνιστής μέχρι και το 2017 – έτος υποβολής της καταγγελίας. Επομένως, διαφαίνεται ότι δεν μπορεί να καταδειχθεί η κατοχή δεσπόζουσας θέσης από τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις ακόμα και με το στενότερο ορισμό της αγοράς.

Η Επιτροπή διαφωνεί ακόμα με τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας ότι μια εταιρεία η οποία πωλάει μη επώνυμα γυαλιά ή φθηνότερα επώνυμα γυαλιά (μάρκες οι οποίες δεν έχουν μεγάλη ζήτηση στην αγορά) μπορεί να κάνει περισσότερες πωλήσεις. Η Επιτροπή δεν αποδέχεται τον εν λόγω ισχυρισμό καθώς η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε για εξαγωγή των μεριδίων αγοράς έγινε με βάση την αξία των πωλήσεων. Το αν μια εταιρεία πραγματοποιεί λιγότερες ή περισσότερες πωλήσεις δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς πρώτιστο ρόλο διαδραματίζει η αξία του συνόλου των πωλήσεων που πραγματοποιεί κάθε επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε συγκεκριμένη αγορά.

Η Ε.Κ Κυρίλλου στις γραπτές της θέσεις επίσης υποστηρίζει ότι : «Στην υπόθεση *United Brands*⁶⁵ το 1978, αφορούσε μια εταιρεία χονδρέμπορο μπανάνας, *United Brands Continentaal (UBC)*, η οποία αποφάσισε να διακόψει την προμήθεια σε έναν μακροχρόνιο λιανοπωλητή, *Olesen*, στη Δανία. Ένας από τους λόγους ήταν ότι ο *Olesen* ήταν επίσης αποκλειστικός διανομέας του ανταγωνιστή της *UBC* και συμμετείχε σε μια διαφημιστική εκστρατεία για τον τελευταίο στη Δανία.

⁶⁵ *United Brands vs Commission* [1978] ECR 207, [1978] 1 CMLR 429.

Αυτή η άρνηση είχε ως αποτέλεσμα σημαντική ζημιά στον Olesen ότι, για παράδειγμα, έχασε έναν σημαντικό πελάτη που αντιπροσώπευε το 50% των πωλήσεών του.

Εν όψει αυτού, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ανέφερε τα ακόλουθα :

«an undertaking in a dominant position for the purpose of marketing a product [...] cannot stop supplying a long-standing customer who abides by regular commercial practice, if the orders placed by that customer are in no way out of the ordinary" 4 [...] "since the refusal to sell would limit markets to the prejudice of consumers and would 2 case C-27/76, United Brands vs Commission [1978] ECR 207, [1978] 1 CMLR 429.3 Ibid, para.166.4 Ibid, para. 182. amount to discrimination which might in the end eliminate a trading party from the relevant market'

Σε ελεύθερη μετάφραση:

"Μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόμενη θέση για την εμπορία ενός προϊόντος [...] δεν μπορεί να σταματήσει να προμηθεύει έναν μακροχρόνιο πελάτη που συμμορφώνεται με την πρακτική στις τακτικές εμπορικές συναλλαγές, εάν οι παραγγελίες από αυτόν τον πελάτη δεν είναι καθόλου ασυνήθιστες.[...] Δεδομένου ότι η άρνηση πώλησης θα περιορίσει τις αγορές και θα οδηγήσει στην προκατάληψη των καταναλωτών και θα ισοδυναμεί με διάκριση που θα μπορούσε τελικά να εξαλείψει ένα εμπορικό συμβαλλόμενο μέρος από την σχετική αγορά».

Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εξέτασε εάν υπήρχε δικαιολογία για την άρνηση. Η UBC ισχυρίστηκε ότι η άρνηση ήταν να προστατεύσει τα εμπορικά της συμφέροντα. Ωστόσο, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι αν και η άρνηση διαπραγμάτευσης μπορεί να δικαιολογηθεί ως απάντηση για την προστασία των εμπορικών συμφερόντων της εάν δέχονται επίθεση, μια τέτοια συμπεριφορά δεν θα μπορούσε να αντισταθμιστεί εάν ο πραγματικός σκοπός ήταν να ενισχυθεί η δεσπόμενη θέση και να την καταχραστεί και ότι πρέπει να είναι ανάλογα με την απειλή λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ισχύ των επιχειρήσεων.

Στην υπόθεση GSK AEVE⁶⁶, η εταιρεία κατείχε τα αποκλειστικά δικαιώματα στην αγορά πολλών φαρμακευτικών προϊόντων στην Ελλάδα. οι επιχειρήσεις που τους αρνήθηκε η προμήθεια από την εταιρεία ήταν όλοι οι συμβατικοί λιανοπωλητές της GSK AEVE για έναν αριθμό ετών. Το 2000, η GSK AEVE αποφάσισε να μειώσει σημαντικά την προμήθεια σε αυτούς τους πελάτες. Ένας από τους κύριους λόγους ήταν ότι ο εναγόμενος πίστευε ότι ένα σημαντικό μέρος των παραγγελιών των πελατών της χρησιμοποιήθηκαν στην πραγματικότητα για παράλληλες συναλλαγές προς κράτη μέλη όπου υπήρχαν υψηλότερες τιμές από αυτές στην Ελλάδα και αυτή η διακοπή των παραγγελιών είχε σκοπό να αποτρέψει παράλληλη εξαγωγή. Όσον αφορά το ερώτημα εάν η μείωση είναι καταχρηστική, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επανέλαβε τη δήλωσή του στην United Brands ότι μια δεσπόμενη επιχείρηση δεν μπορούσε να σταματήσει προμήθεια ενός μακροχρόνιου πελάτη, εκτός εάν οι παραγγελίες του πελάτη ήταν ασυνήθιστες. Όλες οι

⁶⁶ Joint cases C-468 -478 Sot. Lélos kai Sia and others vs GSK AEVE, 16 September 2008, ECR 2008 I-7139

προαναφερθείσες περιπτώσεις δείχνουν σαφή στάση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ότι, εκτός εάν είναι δικαιολογημένο, μια δεσπόμενη επιχείρηση δεν πρέπει να αρνείται να προμηθεύει μέρος των υφιστάμενων πελατών της που δεν είναι ανταγωνιστές. Συγκεκριμένα, οι δεσπόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να προστατεύουν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των μακροχρόνιων πελατών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει ανάγκη εξάλειψης όλου του ανταγωνισμού από την απόρριψη της επιχείρησης. Για παράδειγμα, στην *United Brands* ο πελάτης που του αρνήθηκαν την προμήθεια, παρόλο που υποφέρει από την άρνηση, θα μπορούσε πράγματι να πάρει προμήθεια από τον ανταγωνιστή της *United Brands*. Αυτό συμβαίνει και στην *BP*».

Σε σχέση με τους πιο πάνω ισχυρισμούς, η Επιτροπή σημειώνει εν πρώτοις ότι η καταγγέλλουσα επικαλείται δύο νομολογιακές περιπτώσεις που σχετίζονται με την ύπαρξη δεσπόμενης θέσης. Η Επιτροπή τονίζει, ότι κατόπιν ενδελεχούς ανάλυσης της σχετικής αγοράς πιο πάνω, κατά την οποία συναξιολογήθηκαν τα μερίδια αγοράς των καταγγελλομένων επιχειρήσεων και των βασικών ανταγωνιστών τους καθώς επίσης και σωρεία άλλων παραγόντων, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν έχει καταδειχθεί η κατοχή δεσπόμενης θέσης εκ μέρους των καταγγελλομένων επιχειρήσεων.

Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή επικουρικά σημειώνει ότι ο περιορισμός της παραγωγής ή διάθεσης των προϊόντων ή υπηρεσιών από επιχείρηση με δεσπόμενη θέση στον κοινοτικό χώρο αποτελεί πράγματι καταχρηστική πρακτική, εκτός αν συντρέχουν, σπουδαίοι λόγοι, οι οποίοι στο πλαίσιο των αντιτιθέμενων συμφερόντων των παραγόντων της αγοράς δικαιολογούν κατ' εξαίρεση τη συμπεριφορά αυτή. Στο πλαίσιο αυτό, η άρνηση επιχείρησης με δεσπόμενη θέση στην αγορά ενός προϊόντος να ικανοποιήσει, ολικά ή μερικά, τις συνηθισμένες παραγγελίες παλαιού πελάτη της ως προς το προϊόν αποτελεί καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης της κατά την έννοια των άρθρων 6 και 102 της ΣΛΕΕ, όταν η συμπεριφορά της αυτή, που θίγει την οικονομική ελευθερία εμπορικού εταίρου, περιορίζει ή εξαλείφοντας τις συνθήκες ανταγωνισμού, δεν είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη⁶⁷.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης προκύπτει ότι η συμπεριφορά των καταγγελλομένων επιχειρήσεων ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένη, καθώς όπως προεξετέθη, η καταγγέλλουσα διατηρεί υπερήμερο χρεωστικό υπόλοιπο για συναπτά έτη. Η άρνηση πληρωμής από ένα πελάτη των συμβατικών του υποχρεώσεων, αποτελεί σύμφωνα με την νομολογία της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου αντικειμενικό δικαιολογητικό λόγο της άρνησης / διακοπής της προμήθειας, καθώς

⁶⁷ Βλ. ΔΕΚ απόφαση ημερομηνίας 14.2.1978 υπόθεση 27/1976 *UNITED BRANDS* και *UNITED BRANDS CONTINENTAAL* κατά Επιτροπής ΕΚ, σκέψεις 75,182 και 183 και απόφαση ημερομηνίας 15.3.2007 υπόθεση C-95/2004 P *BRITISH AIRWAYS* κατά Επιτροπής ΕΚ, σκέψη 69.

ένας προμηθευτής δεν υποχρεούται να προμηθεύει επί μακρόν ένα πελάτη που διατηρεί ανεξόφλητο χρεωστικό υπόλοιπο⁶⁸.

Επίσης, η διακοπή της προμήθειας εκ μέρους των καταγγελλομένων δεν μπορεί να οδηγήσει σε θεμελίωση παράβασης του άρθρου 3 ή/και του άρθρου 6 του Νόμου, καθότι με τη συμπεριφορά τους, οι καταγγελλόμενες δεν περιήγαγαν την καταγγέλλουσα σε μειονεκτική θέση, πολύ δε περισσότερο δεν οδήγησαν σε εξόντωσή της από την αγορά, λαμβάνοντας υπόψη ότι μια εταιρεία εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς τη δεσπίζουσα θέση της μόνον εφόσον "ενεργεί με κίνδυνο να εξαφανίσει κάθε ανταγωνισμό εκ μέρους του πελάτη αυτού".

Η Επιτροπή, αξιολογώντας τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, διευκρινίζει και επαναλαμβάνει ότι, σε σχέση με την προκείμενη καταγγελία, η δυναμική μόχλευσης των Redex και D.S. Demetriou έναντι της E.C Kyriillou είναι περιορισμένη καθώς τα προϊόντα τους (γυαλιά ηλίου και οράσεως) αντιπροσωπεύουν μόνο ένα περιορισμένο μερίδιο του κύκλου εργασιών και των κερδών της E.C Kyriillou - κατά μέσο όρο [10-20]% επί των συνολικών της πωλήσεων. Συγκεκριμένα, τα προϊόντα που εμπορεύονται οι καταγγελλόμενες αντιστοιχούσαν στο [10-20]% των πωλήσεων της E.C Kyriillou για το έτος 2008, για το 2009 στο [10-20]% και για το έτος 2010 μόλις στο [10-20]%.

Ενόψει των ανωτέρω, η Επιτροπή έχοντας μελετήσει ενδελεχώς όλες τις θέσεις της καταγγέλλουσας εταιρείας, έχει ομόφωνα καταλήξει ότι δεν έχουν δοθεί από την καταγγέλλουσα εταιρεία οποιαδήποτε επιπρόσθετα στοιχεία, πέραν αυτών που βρίσκονται καταχωρισμένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης και τα οποία η Επιτροπή έχει ήδη επεξεργαστεί, μελετήσει και αναλύσει και κατέληξε σε προκαταρκτικά συμπεράσματα κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16/10/2020, τα οποία να ανατρέπουν τα όσα έχει αποφασίσει στην προαναφερόμενη συνεδρία της.

8. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, δεν έχει στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 3(1)(β) και (δ) του Νόμου από μέρους των καταγγελλόμενων επιχειρήσεων Redex και D.S. Demetriou.

Επίσης, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου, αφού δεν τεκμηριώθηκε η κατοχή δεσπίζουσας θέσης από τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις, προϋπόθεση που αποτελεί το πρώτο συστατικό στοιχείο της κατ'ίσχυρισμό παράβασης. Περαιτέρω δεν διαφάνηκε να έχει τεκμηριωθεί η ύπαρξη οποιασδήποτε συλλογικής δεσπίζουσας θέσης υπό το πρίσμα και πάλι του άρθρου 6(1) του Νόμου.

Λουκία Χριστοδούλου
Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού

⁶⁸ Βλ. απόφαση Επιτροπής 56/2019 : Καταγγελία του κ. Κ.Κ. εναντίον του Κοινοτικού Συμβουλίου Κοκκινοτριμιθιάς